

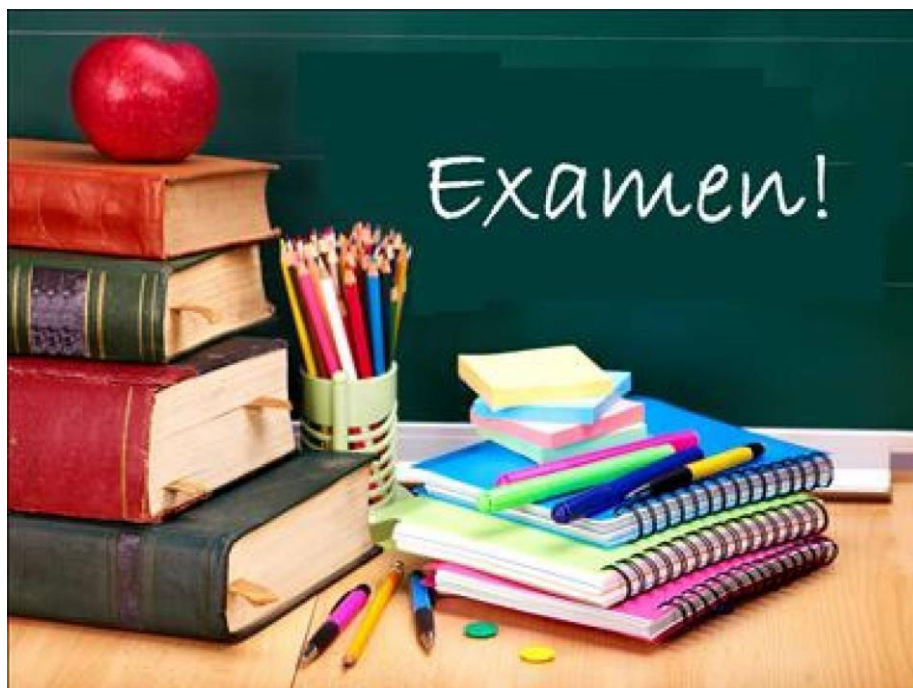

Aanvullend reglement Programma van Toetsing en Afsluiting

en vak-PTA

voor de bovenbouw vmbo

Schooljaar 2024-2025

Document	Algemeen PTA 24-25
Status	Vastgesteld
MR	30-09-2024

Voorwoord

Voor je ligt het aanvullend examenreglement van het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) van het Liemers College. In het reglement staan de school specifieke regels die te maken hebben met het schoolexamen en het is een aanvulling op het examenreglement van Stichting Quadraam.

Naast het examenreglement van Stichting Quadraam en het aanvullend examenreglement van het Liemers College is er een vak-PTA. In het vak-PTA staan alle onderdelen van het PTA uitgeschreven alsmede de berekening van het eindcijfer van het schoolexamen per vak.

Dit aanvullend examenreglement van het Liemers College is geldig voor het schooljaar 2024 – 2025.

Mede namens de medewerkers van het Liemers College wens ik je veel succes bij je studie en het examen.

Laurens J.J. van Lier,

voorzitter centrale directie

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
1 Algemeen.....	5
1.1 Verantwoordelijkheid	5
1.2 Examencommissie en examentoezichtcommissie	5
1.3 Examinator.....	5
1.4 De leerwegen	5
1.5 Het eindexamen.....	6
2 Het schoolexamen (SE).....	7
2.1 Periode van het schoolexamen.....	7
2.1.1 Profielwerkstuk of profielonderzoek (PWS).....	7
2.1.2 Rekenen	7
2.1.3 Combinatiecijfer voor vmbo BB/KB.....	7
2.1.4 Combinatiecijfer voor mavo GL.....	8
2.2 Afname opties.....	8
2.2.1 Praktische opdrachten.....	8
2.2.2 Handelingsopdrachten	8
2.2.3 Het beoordelen van schoolexamens.....	8
2.2.4 Het beoordelen van een vak met enkel een schoolexamen	9
2.3 Hulpmiddelen	10
2.4 Afwijkende wijze van examineren	10
2.4.1 Examineren bij onvoldoende beheersing Nederlandse taal.....	10
2.5 Regels bij afname.....	10
2.6 Te laat en verhindering bij schoolexamens	10
2.6.1 Verhindering tijdens een schoolexamen	10
2.7 Onregelmatigheden	11
2.8 Onvolkomenheden tijdens het schoolexamen (examenreglement Quadraam art. 14)	11
2.9 Lichamelijke opvoeding – ontheffing.....	11
2.10 Mededeling cijfers en inzagerecht	11
2.11 Beroep tegen cijfers (zie ook Examenreglement Quadraam).....	12
2.12 Berekening eindcijfers schoolexamens	12
3 Doubleren	12
3.1 Doubleren in de voor-eindexamenklassen	12
3.2 Doubleren van de eindexamenklas.....	12
3.3 Doubleren van de eindexamenklas BB/KB.....	13

3.4	Doubleren van de eindexamenklas mavo	13
4	Doorstroom in leerjaar 3	13
4.1	Instroom in de loop van leerjaar vier BB/KB.....	13
4.2	Instroom in leerjaar vier mavo	14
5	Q-highschool	14
6	Herkansingsregeling schoolexamen (Examenreglement Quadraam art. 12).....	14
6.1	Herkansen van een schoolexamen	14
6.1.1	Keuzevak herkansen	14
6.1.2	Herkansen combinatiecijfer keuzevakken BB en KB.....	15
6.1.3	Handelingsopdrachten en herkansen	15
6.1.4	Vakken zonder centraal examen en herkansen.....	15
6.1.5	Verdere mogelijkheden om te mogen herkansen	15
7	Centraal examen (CE)	15
7.1	Examen doen in voorlaatste eindexamenjaar	15
7.1.1	Herkansen van een centraal examen bij examen in het voorlaatste jaar	16
7.2	Vak op een hoger niveau	16
7.3	Gespreid examen.....	16
7.3.1	Herkansen bij gespreid examen	16
7.4	Extra vakken.....	16
7.5	Examen van een vak in het voorlaatste leerjaar.....	16
7.5.1	Herkansen bij examen van een vak in het voorlaatste leerjaar	16
7.6	Berekening eindcijfers van het centraal examen	17
7.7	Herkansen van een centraal examen	17
7.8	Herkansen van een praktijkexamen BB en KB (CSPE)	17
8	Inzagerecht	17
8.1	Inzagerecht van een schoolexamen.....	17
8.2	Inzagerecht van een centraal examen.....	17
9	Bewaartermijn schoolexamens en centraal examens.....	17

1 Algemeen

1.1 Verantwoordelijkheid

Het aanvullend examenreglement is op voorstel van de examencommissie vastgesteld door het bevoegd gezag en ter instemming voorgelegd aan de medezeggenschapsraad.

Dit aanvullend examenreglement is van toepassing op

Afdeling	Leerjaar
VMBO basisberoepsgerichte leerweg (BB)	3-4
VMBO kaderberoepsgerichte leerweg (KB)	3-4
Mavo (GL/TL)	3-4

1.2 Examencommissie en examentoezichtcommissie

- De examencommissie Liemers College is een schoolbreed orgaan. De examencommissie is verantwoordelijk voor het borgen van de kwaliteit van de school-examinering (procesmatig, inhoudelijk, passend bij de visie van de school en passend bij het afsluitende karakter van het schoolexamen), alsmede het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om schoolexamens te beoordelen en vast te stellen.
- De examentoezichtcommissie (ETC) is een aparte commissie per locatie van het Liemers College. De ETC is gemachtigd om de uitvoerende zaken met betrekking tot het schoolexamen te regelen. De ETC brengt advies uit aan de centrale directie. De ETC bestaat uit:

Locatie	Leden
Didam	Mw. N. Klein Tank, afdelingsleider mavo bovenbouw Mw. A. Vermeulen, examensecretaris
Landeweer	Dhr. W. van Gestel, afdelingsleider bovenbouw Mw. A. Vermeulen, examensecretaris
Zonegge	Dhr. B. Stronks, afdelingsleider onderbouw Mw. A. Vermeulen, examensecretaris

1.3 Examinator

De examinator is de docent die belast is met het afnemen en de correctie van zowel het school-examen (SE), het praktijkexamen (CPE of CSPE) en het centraal examen (CE).

1.4 De leerwegen

Het vmbo kent vier leerwegen:

- Basisberoepsgerichte leerweg (BB)
- Kaderberoepsgerichte leerweg (KB)
- Mavo gemengde leerweg (GL)
- Mavo theoretische leerweg (TL)

1.5 Het eindexamen

Het eindexamencijfer bestaat per vak/onderdeel uit:

- Het schoolexamen (SE) en een centraal examen (CE);
- Het schoolexamen (SE), een centraal examen (CE) en een praktijkexamen tekenen (CPE);
- Het schoolexamen (SE) en een praktijkexamen profielvak (CSPE);
- Uitsluitend een schoolexamen (SE).

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

Vak	Niveau BB/KB/GL/TL	Schoolexamen (SE)	Centraal examen (CE)	Praktijkexamen (CSPE / CPE)
Nederlands	BB/KB/GL/TL	x	x	
Engels	BB/KB/GL/TL	x	x	
Cambridge	TL	x	x	
Duits	BB/KB/GL/TL	x	x	
Frans	GL/TL	x	x	
Aardrijkskunde	GL/TL	x	x	
Beeldende vorming	GL/TL	x	x	x
Biologie	BB/KB/GL/TL	x	x	
Dienstverlening en producten (D&P)	BB/KB/GL	x		x
Economie	BB/KB/GL/TL	x	x	
Geschiedenis en staatsinrichting	GL/TL	x	x	
KCKV*	BB/KB/GL/TL	x		
Muziek	GL/TL	x	x	
Lichamelijke opvoeding	BB/KB/GL/TL	x		
Maatschappijleer*	BB/KB/GL/TL	x		
Nask1	BB/KB/GL/TL	x	x	
Nask2	GL/TL	x	x	
Wiskunde	BB/KB/GL/TL	x	x	
Rekenen (zie 2.6.6.)	BB/KB/GL/TL	x		
Profielwerkstuk	GL/TL	x		
Keuzevakken*	BB/KB/GL	x		
LOB	BB/KB/GL/TL	x		

* KCKV alleen in leerjaar 3

* Maatschappijleer alleen in leerjaar 4

* Praktische keuzevakken

- Een leerling uit BB en KB volgt twee keuzevakken in leerjaar 3 én twee in leerjaar 4
- Een leerling uit mavo GL volgt twee keuzevakken alleen in leerjaar 4

2 Het schoolexamen (SE)

Het schoolexamen wordt gehouden overeenkomstig het voor ieder vak geldend Programma van Toetsing en Afsluiting (vak-PTA).

De leerling ontvangt voor aanvang van het schoolexamen het aanvullend examenreglement met gekoppeld het bijbehorende Programma van Toetsing en Afsluiting (vak-PTA). Dit is tevens in te zien via de site van het Liemers College onder [downloads](#). Hierin staan de volgende zaken:

- Een overzicht van de soort, het aantal, de weging en de duur van de toetsen;
- Het onderwerp van de toetsen;
- De wijze waarop het eindcijfer schoolexamen wordt berekend.

2.1 Periode van het schoolexamen

De opbouw van het examendossier ten behoeve van het schoolexamen begint in het derde jaar van de opleiding.

2.1.1 Profielwerkstuk of profielonderzoek (PWS)

Het profielwerkstuk/-onderzoek (PWS) moet betrekking hebben op het profiel waarin de leerling onderwijs volgt. Het is onderdeel van het schoolexamen en wordt beoordeeld met een woord-beoordeling. Het profielwerkstuk moet met een “voldoende” of “goed” zijn afgerond.

Behaalt de leerling de kwalificatie “voldoende” of “goed” niet, dan heeft hij het vak niet afgesloten. De leerling kan dan niet deelnemen aan het centraal eindexamen. Het profielwerkstuk/-onderzoek wordt beoordeeld door tenminste twee examinatoren die de leerling hebben begeleid bij de totstandkoming hiervan.

2.1.2 Rekenen

Het vak rekenen (R2F) is alleen voor leerlingen die geen wiskunde in hun pakket hebben. Zowel in leerjaar 3 als in leerjaar 4 wordt getoetst wat het niveau van de leerling is. Het hoogst behaalde cijfer komt op een bijlage bij de cijferlijst. Het behaalde resultaat (afgerond op een heel getal) wordt niet meegenomen in de uitslagbepaling (zak- en slaagregeling).

Een leerling kan/mag zich verbeteren op R3F niveau (havo-vwo).

2.1.3 Combinatiecijfer voor vmbo BB/KB

Een leerling volgt vier beroepsgerichte keuzevakken in de bovenbouw, twee in leerjaar 3 en twee in leerjaar 4. Het afgeronde gemiddelde van deze vier beroepsgerichte keuzevakken vormt samen het combinatiecijfer dat meetelt voor de uitslagbepaling, dus ieder keuzevak telt voor 25% mee in het combinatiecijfer. Het eindcijfer is een rekenkundig gemiddelde van de onderdelen (zie vak-PTA).

Afbeelding 1

Afronding van het cijfer gaat als volgt:

- Ligt het rekenkundig gemiddelde bv tussen 5,45 en 5,49 dan wordt afgerond naar een 5,0.
- Is het rekenkundig gemiddelde bv een 5,50 dan wordt er naar boven afgerond naar een 6,0.

2.1.4 Combinatiecijfer voor mavo GL

Een leerling volgt twee beroepsgerichte keuzevakken in leerjaar vier. De beroepsgerichte keuzevakken, afgerond op een heel getal, tellen ieder voor 25% mee in het combinatiecijfer D&P.

Het SE-cijfer Profielvak plus het cijfer CSPE (beide afgerond op een heel getal) gedeeld door 2 telt voor 50% mee in het combinatiecijfer.

Afbeelding 2

2.2 Afname opties

Het schoolexamen van alle vakken staat beschreven in het vak-PTA.

Onderstaand een overzicht van gebruikte afkortingen in het vak-PTA:

Afkorting	Staat voor
ST	Schriftelijke toets (dit kan schriftelijk zijn of digitaal)
PO	Praktische opdracht
HO	Handelingsopdracht
MO	Mondeling
KLT	Kijk- en luistertoets

2.2.1 Praktische opdrachten

Bij de praktische opdrachten worden zowel het proces als het product beoordeeld. De beoordelingscriteria worden met leerlingen besproken voorafgaand aan de start van de praktische opdracht. Praktische opdrachten worden beoordeeld met een cijfer.

2.2.2 Handelingsopdrachten

Bij handelingsopdrachten gaat het om opdrachten waarvan per leerling door de examinerator moet worden vastgesteld of deze naar behoren zijn uitgevoerd. Is dit laatste het geval, dan wordt de handelingsopdracht met een voldoende of goed beoordeeld. Is dit niet het geval, dan moet de leerling aan de opdracht werken totdat deze met een voldoende wordt beoordeeld of hij/zij krijgt een vervangende opdracht. Het correctiemodel wordt met leerlingen besproken voorafgaand aan de start van de opdracht. Handelingsopdrachten worden beoordeeld met een woordbeoordeling.

2.2.3 Het beoordelen van schoolexamens

A. Door middel van cijfers

In leerjaar drie en vier worden cijfers gegeven oplopende van één tot en met tien met de daartussen gelegen decimalen.

Het cijfer 1,0 wordt toegekend bij een onregelmatigheid bij een onderdeel van het schoolexamen (PTA toets) door de voorzitter centrale directie. Het cijfer 1,0 wordt in het leerling administratiesysteem (LAS) verwerkt met een detailopmerking en is niet herkansbaar. De inspectie van het onderwijs, leerling en ouders worden hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld.

Ook een vakdocent kan het cijfer 1,0 aan een toets toekennen. In dit geval wordt dit cijfer ook verwerkt in het leerling administratiesysteem met de detailopmerking “*behaald resultaat*”.

Een nog niet gemaakt schoolexamen wordt met een * beoordeeld totdat dit schoolexamen is ingehaald. Om deel te kunnen nemen aan het centraal examen dient het gehele schoolexamen te zijn afgerond.

B. Door middel van woorden

Onvoldoende = 5,49 of lager

Voldoende = 5,50 – 7,49

Goed = 7,50 – 10

2.2.4 Het beoordelen van een vak met enkel een schoolexamen

KCKV, LOB, lichamelijke opvoeding en profielwerkstuk zijn vakken die alleen een schoolexamen (SE) kennen en waarvoor de leerlingen uiteindelijk geen cijfer op de cijferlijst krijgen, maar een eindkwalificatie “onvoldoende”, “voldoende” of “goed”.

Behaalt de leerling de kwalificatie “voldoende” of “goed” niet, dan heeft hij het vak niet afgesloten. De leerling kan dan niet deelnemen aan het centraal examen en daardoor geen diploma ontvangen. Daarom is het vanaf het begin van het schooljaar belangrijk dat de rol van deze vakken niet wordt onderschat.

2.2.4.1 KCKV (Kunstvakken incl. CKV)

KCKV wordt afgesloten op het eind van leerjaar drie. KCKV wordt afgesloten met een woordbeoordeling. De woordbeoordeling komt als volgt tot stand:

- Basis- en kaderberoepsgerichte leerweg: deze woordbeoordeling komt tot stand door een omzetting van het eindcijfer van leerjaar drie in een woordbeoordeling.
- Mavo: alle onderdelen krijgen een cijfer. Het eindcijfer wordt omgezet naar een woordbeoordeling.

Indien het eindresultaat onvoldoende is, dan is de leerling verplicht te herkansen. In samenspraak met de examentoezichtcommissie én examinerator worden hier afspraken over gemaakt.

2.2.4.2 LOB (loopbaanoriëntatie)

In leerjaar drie en vier zijn een aantal opdrachten/activiteiten verplicht voor het LOB-programma. Deze staan omschreven in het vak-PTA. De eindkwalificatie van dit vak is een woordbeoordeling zijnde “onvoldoende”, “voldoende” of “goed”.

Behaalt de leerling de kwalificatie “voldoende” of “goed” niet, dan heeft hij het vak niet afgesloten.

De leerling kan dan niet deelnemen aan het centraal examen en daardoor geen diploma ontvangen. Indien het eindresultaat onvoldoende is, dan is de leerling verplicht te herkansen. In samenspraak met de mentor/coach worden hier afspraken over gemaakt.

2.2.4.3 Lichamelijke opvoeding

De beoordelingen voor het vak lichamelijke opvoeding worden in cijfers en woordbeoordelingen gegeven. Het eindcijfer van het schoolexamen wordt omgezet in een woordbeoordeling. Dit is aan het eind van leerjaar vier.

2.3 Hulpmiddelen

Toegestane hulpmiddelen die tijdens een schoolexamen gebruikt mogen worden, worden door de docent vooraf gecommuniceerd aan de leerling alsmede beschreven op een voorblad bij ieder schoolexamen.

Een leerling kan ook één of meerdere hulpmiddelen toegewezen krijgen via de orthopedagoog. Hiervoor dient te allen tijde een deskundigenverklaring aanwezig te zijn. Denk hierbij aan:

- Gebruik tekstverwerker
- Gebruik claread (voorleesprogramma)
- Extra (toets)tijd, dit is bij een schoolexamen maximaal 20% van de totale toetsijd. Bij een schoolexamen van 50 minuten is dit 10 minuten.

2.4 Afwijkende wijze van examineren

De voorzitter centrale directie kan toestaan dat een leerling het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die leerling. Hiervoor is een deskundigenverklaring noodzakelijk. De leerling, ouders en de inspectie van het onderwijs worden hiervan op de hoogte gesteld middels een schriftelijke bevestiging.

2.4.1 Examineren bij onvoldoende beheersing Nederlandse taal

De voorzitter centrale directie kan, op grond van een deskundigheidsverklaring, toestemming verlenen tot verlenging van de duur van een schoolexamen en/of eindexamen met ten hoogste 30 minuten. Daarnaast mag de leerling die korter dan 6 jaar Nederlands onderwijs volgt, gebruik maken van een woordenboek vanuit het Nederlands naar de thuistaal.

2.5 Regels bij afname

- Mobiele telefoons, smartwatches, draadloze oordopjes en noise cancelling headsets zijn niet toegestaan tijdens de afname van schoolexamens.
- Mondelinge schoolexamens worden afgenomen door de examiner met een bijzitter.
- Praktische opdrachten dienen te worden ingeleverd op de daarvoor gecommuniceerde manier, uiterlijk op de vastgestelde inleverdatum. Dit kan zijn via It's Learning of persoonlijk aan de examiner.
- Bij het schoolexamen is het alleen toegestaan om deze met pen (blauwe of zwarte inkt) en tekeningen met (kleur)potlood te maken. Uitzondering hierop zijn schoolexamens die digitaal worden afgenomen en leerlingen die toestemming hebben het schoolexamen op de tekstverwerker te mogen maken.
- Het gebruik van AI (artificiële intelligentie) / ChatGPT (generatieve pre-trained transformer) is niet toegestaan tenzij specifiek benoemd in de opdracht.

2.6 Te laat en verhindering bij schoolexamens

Een leerling dient ervoor te zorgen dat hij/zij bij elk onderdeel van het schoolexamen van elk vak op tijd aanwezig is.

Een leerling kan tot uiterlijk een half uur (30 minuten) na aanvang van een schoolexamen nog worden toegelaten tenzij de voorzitter centrale directie anders heeft beslist. Het werk wordt ingeleverd op het tijdstip dat voor de andere leerlingen geldt. Deze leerling heeft *geen* recht op extra tijd.

2.6.1 Verhindering tijdens een schoolexamen

Indien een leerling niet aanwezig is tijdens een schoolexamen (toets) en hij heeft hiervoor een geldige reden, dan dient dat van tevoren bekend te zijn. De leerling is tijdig afgemeld door ouder/verzorger door middel van een melding in Somtoday, schriftelijke notitie of telefonische melding. Alleen in dit geval mag

het schoolexamen worden ingehaald.

Indien er geen melding bekend is, dan is er sprake van onttrekking van deelname aan het schoolexamen en is artikel 5 van het examenreglement Stichting Quadraam van toepassing.

Onder ongeoorloofd verzuim verstaan we elke vorm van verzuim anders dan:

- een voor aanvang van een toets doorgegeven ziekmelding;
- een door de examentoezichtcommissie van tevoren goedgekeurd verzuim voor uitzonderlijke gevallen.

2.7 Onregelmatigheden

Bij onregelmatigheden treedt artikel 5 van het examenreglement van Stichting Quadraam in werking. De leerling wordt gehoord door de examentoezichtcommissie (ETC) van de desbetreffende locatie (zie artikel 1.2). Deze adviseert de voorzitter centrale directie inzake het te nemen besluit.

De leerling en ouder(s)/verzorger(s) worden schriftelijk van dit besluit op de hoogte gesteld. Wordt bij een onregelmatigheid het cijfer 1,0 toegekend, dan vervalt standaard ook de herkansing op dit schoolexamen tenzij anders weergegeven in het besluit.

In alle gevallen waarin het aanvullend reglement niet voorziet, beslist de voorzitter centrale directie. Indien nodig op basis van melding of overleg met de inspectie.

Voorbeelden van onregelmatigheden zijn:

- Plagiaat (het inleveren van een PO welke niet door de leerling zelf gemaakt is);
- Spielen;
- Ongeoorloofd verzuim;
- Gebruik telefoon en/of smartwatch;
- Het overschrijden van een deadline voor inleveren van een praktische opdracht.

2.8 Onvolkomenheden tijdens het schoolexamen (examenreglement Quadraam art. 14)

Indien een leerling tijdens de afname van een onderdeel van het schoolexamen meent te worden benadeeld door onvolkomenheden, dient hij/zij dat direct te melden bij de surveillant alsmede binnen twee werkdagen bij de examentoezichtcommissie. Onvolkomenheden kunnen zijn: afwijking van de tijdsduur van het schoolexamen, uitvallen van netwerkverbinding tijdens een digitale toets of andere verstoringen.

2.9 Lichamelijke opvoeding – ontheffing

Aan een leerling die vanwege diens gesteldheid niet in staat is om dit vak te volgen, kan een ontheffing verleend worden. Deze ontheffing dient met medische onderbouwing bij de orthopedagoog/afdelingsleider van de locatie aangevraagd te worden door de leerling en zijn ouder(s)/verzorger(s). Bij toekenning door de voorzitter centrale directie krijgt deze leerling geen schoolexamencijfer voor dit vak. Ontheffing geldt in principe voor één schooljaar. De inspectie wordt in kennis gesteld van de verleende ontheffing.

2.10 Mededeling cijfers en inzagerecht

Het cijfer van ieder schoolexamen moet binnen tien werkdagen aan de leerling bekend worden gemaakt en in Somtoday worden geplaatst. Het gemaakte schoolexamen kan op verzoek van de betreffende leerling en de ouder/verzorger op school worden ingezien. Inzage kan binnen een week na bekendmaking van het cijfer. Alle onderdelen van het schoolexamen worden daarna bewaard in het examendossier.

2.11 Beroep tegen cijfers (zie ook Examenreglement Quadraam)

Indien een leerling bezwaar maakt tegen een beoordeling en niet tot overeenstemming komt met de examinerator, dient hij zijn bezwaar binnen één week na de bespreking van het werk schriftelijk kenbaar te maken bij de examentoezichtcommissie. De examentoezichtcommissie hoort de leerling en de examinerator en adviseert de voorzitter centrale directie over een te nemen besluit.

Indien een leerling bezwaar maakt tegen het besluit van de voorzitter centrale directie, dan treedt art. 30 van het Examenreglement Quadraam in werking.

2.12 Berekening eindcijfers schoolexamens

De totstandkoming van de cijfers AVO-vakken (algemeen vormend onderwijs) staat beschreven in het vak-PTA. In alle gevallen is het PTA leidend.

Minimaal tien werkdagen voor aanvang van het centraal examen ontvangt de leerling een overzicht waarop staat:

- a. Met welk eindcijfer het gehele schoolexamen per vak is afgerond;
- b. De woordbeoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld (O voor onvoldoende / V voor voldoende / G voor Goed);
- c. De titel van het profielwerkstuk/-onderzoek (alleen mavo) en het behaalde resultaat;
- d. Het combinatiecijfer (alleen vmbo BB/KB).

Wanneer de leerling niet alle onderdelen van het vak-PTA heeft afgerond, kunnen er geen eindcijfers bepaald worden en is deelname aan het centraal examen uitgesloten.

De vakken Lichamelijk Opvoeding, KCKV en LOB zijn afgesloten wanneer het eindresultaat "Voldoende" of "Goed" is behaald.

3 Doubleren

3.1 Doubleren in de voor-eindexamenklassen

Bij doubleren valt de leerling automatisch in een ander cohort (dit is de periode waarin een leerling bezig is met zijn schoolexamens), waardoor het vak-PTA van dat cohort gehanteerd wordt. Dit vak-PTA kan mogelijk afwijken van het eerder gevolgde vak-PTA. Om aan de wettelijke eisen te voldoen, wordt er per gedoubleerde leerling bekeken:

- Welke cijfers/onderdelen overgenomen kunnen worden;
- Welke onderdelen alsnog getoetst dienen te worden;
- Welke vervangende toetsen of opdrachten gemaakt c.q. ingeleverd moeten worden om aan de wettelijke eisen te voldoen.

Een leerling die doubleert kan vrijstelling krijgen voor:

- KCKV, mits dit is afgerond met minimaal een 'Voldoende';
- Praktische keuzevakken indien de eindbeoordeling een 6 of hoger is.

3.2 Doubleren van de eindexamenklas

Indien een leerling niet geslaagd is voor zijn eindexamen valt deze leerling automatisch in een ander cohort waardoor het vak-PTA van het nieuwe cohort gehanteerd wordt. Het nieuwe vak-PTA kan mogelijk afwijken van het eerder gevolgde vak-PTA.

3.3 Doubleren van de eindexamenklas BB/KB

- De leerling doubleert leerjaar vier waarmee alle behaalde resultaten van het schoolexamen leerjaar vier komen te vervallen. De behaalde resultaten uit leerjaar drie blijven staan, mits de onderdelen gelijk zijn aan het lopende cohort-PTA. Is dit niet het geval dan moet de leerling schoolexamens inhalen om aan de wettelijke eisen te voldoen.
- De leerling kan een vrijstelling krijgen voor maatschappijleer, lichamelijke opvoeding en de praktische keuzevakken, wanneer dit met minimaal een voldoende is afgesloten.
- De leerling ontvangt een certificaat voor de vakken die hij met een 6 of hoger heeft afgerond en stroomt uit.

3.4 Doubleren van de eindexamenklas mavo

- De leerling doubleert in leerjaar vier waarmee alle behaalde resultaten van het schoolexamen leerjaar vier komen te vervallen. De leerling volgt een doorstroom vak-PTA om te voldoen aan de wettelijke eisen.
- De leerling kan een vrijstelling krijgen voor maatschappijleer, lichamelijke opvoeding, het profielwerkstuk/-onderzoek en de keuzevakken in de gemengde leerweg, wanneer dit met minimaal een voldoende is afgesloten.
- De leerling kan een vrijstelling in de vorm van een overname cijfer krijgen voor onderdelen van het vak-PTA welke zijn aangemerkt als PO of HO. De vaksectie beslist in deze. Bij overname cijfer is dit bij detailopmerking zichtbaar.
- De leerling ontvangt een certificaat voor de vakken die hij met een zes of hoger heeft afgerond en stroomt uit.

4 Doorstroom in leerjaar 3

Voor de leerling die tot leerjaar drie wordt toegelaten nadat in dat leerjaar reeds toetsen zijn gehouden uit het vak-PTA stelt de examentoezichtcommissie in overleg met de vakdocenten een individueel vak-PTA vast.

Om aan de wettelijke eisen en het PTA te voldoen, wordt gekeken naar:

- Welke cijfers/onderdelen overgenomen kunnen worden;
- Welke onderdelen alsnog getoetst dienen te worden;
- Welke vervangende toetsen of opdrachten gemaakt c.q. ingeleverd moeten worden om aan de wettelijke eisen te voldoen.

4.1 Instroom in de loop van leerjaar vier BB/KB

Voor de basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg geldt dat een leerling alleen in kan stromen in leerjaar vier indien deze leerling in leerjaar drie het profiel dienstverlening en producten heeft gevolgd en het PTA van de school van herkomst aansluit bij het PTA van het Liemers College. Dit alles ter beoordeling van de examentoezichtcommissie.

Daarnaast geldt voor het gehele vmbo dat het PTA van de school van herkomst aansluit bij het PTA van het Liemers College. Indien dit PTA aansluit, worden de cijfers van de school van herkomst overgenomen. Indien dit niet het geval is, stelt de examentoezichtcommissie een individueel PTA vast, in overleg met de betrokken docent(en).

4.2 Instroom in leerjaar vier mavo

Er zijn twee mogelijkheden om in te stromen in leerjaar vier mavo:

- De leerling komt van een andere school en heeft daar leerjaar 3 afgerond.
- De leerling stroomt af van havo-3.

In beide gevallen volgt de leerling een doorstroom PTA.

5 Q-highschool

Leerlingen die vakken volgen via Q-Highschool worden verwezen naar het vak-PTA van Q-Highschool.

6 Herkansingsregeling schoolexamen (Examenreglement Quadraam art. 12)

6.1 Herkansenen van een schoolexamen

Wanneer een leerling afwezig is tijdens de herkansing vervalt het recht op herkansing tenzij van tevoren de afwezigheid is te voorzien, bijvoorbeeld bij langdurige ziekte of geplande operatie, en tijdig gemeld is bij de examentoezichtcommissie. De examentoezichtcommissie adviseert de voorzitter centrale directie over het te nemen besluit om alsnog op een later moment te herkansen.

Cohort 23-25

- Een leerling in leerjaar vier heeft recht op maximaal vier herkansingen, verdeeld over twee momenten (maximaal 2 herkansingen per keer).

Cohort 24-26

- Mavo leerjaar 3: één herkansing
  - Mavo leerjaar 4: vier herkansingen
  - BB/KB leerjaar 3: drie herkansingen
  - BB/KB leerjaar 4: vier herkansingen
-
- ✓ Herkansingen mogen niet worden “opgespaard”.
  - ✓ Inschrijven voor herkansingen gebeurt via It's Learning. Door niet in te schrijven vervalt het recht op herkansing.
  - ✓ Alle toetsen, die in het vak-PTA als herkansbaar zijn aangemerkt, zijn één keer herkansbaar. Ook voldoende mogen worden herkanst. Het hoogst behaalde cijfer telt.
  - ✓ Een schoolexamen (toets), die beoordeeld is met het cijfer 1,0 vanwege een onregelmatigheid, kan niet herkanst worden, mits er anders is besloten door de voorzitter centrale directie.
  - ✓ Het behaalde cijfer van de herkansing staat binnen tien werkdagen in Somtoday.

6.1.1 Keuzevak herkansen

Indien een leerling voor een individueel keuzevak een eindcijfer drie of lager heeft behaald, moet de leerling in overleg met de vakdocent een onderdeel van dit keuzevak herkansen. Dit vindt plaats voor aanlevering van de schoolexamencijfers bij het ROD.

6.1.2 Herkansen combinatiecijfer keuzevakken BB en KB

Indien een leerling een vijf of lager voor het combinatiecijfer keuzevakken heeft behaald, mag deze leerling in overleg met de examentoezichtcommissie een onderdeel van één of meer individuele keuzevakken herkansen.

Dit vindt plaats voor aanlevering van de schoolexamencijfers bij het ROD.

6.1.3 Handelingsopdrachten en herkansen

Handelingsopdrachten moeten met een “voldoende” of “goed” worden afgesloten. Dit houdt in dat de leerling bij een “onvoldoende”, verbeteringen moeten blijven aanbrengen tot de beoordeling “voldoende” of “goed” is. Daarnaast kan het zijn dat de leerling een vervangende opdracht moet maken om het vak alsnog af te ronden (bv LO).

6.1.4 Vakken zonder centraal examen en herkansen

Indien maatschappijleer met een eindcijfer lager dan een 6,0 is afgesloten, heeft de leerling het recht om dit vak te herkansen (zie examenreglement Stichting Quadraam artikel 12 lid 3). Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen en bij het eerder afgelegde schoolexamen in dat vak geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

Deze herkansing wordt afgenomen nadat de eindcijfers bekend zijn en voordat de cijfers van het schoolexamen worden uitgewisseld met de inspectie.

6.1.5 Verdere mogelijkheden om te mogen herkansen

Verdere herkansingen die niet vallen onder het recht op een herkansing zoals hiervoor genoemd, zijn slechts mogelijk in uitzonderlijke, evidente gevallen, zulks ter beoordeling van de voorzitter centrale directie, op advies van de examentoezichtcommissie.

De voorzitter centrale directie kan, op advies van de examentoezichtcommissie, toestaan dat reeds afgelegde delen van het schoolexamen die volgens het examenreglement ongeldig zijn verklaard, herkanst kunnen worden.

7 Centraal examen (CE)

Voor leerlingen van de mavo wordt het centraal examen volgens een landelijk vastgesteld rooster afgenomen. Hiervan kan niet worden afgeweken.

Voor leerlingen BB/KB geldt dat het centraal examen digitaal wordt afgenomen op data volgens een door de school vastgesteld rooster. Dat betekent dat aan elke leerling, uiterlijk twee weken voor aanvang van het centraal examen, een *persoonlijk* rooster met vak, data en afnametijd wordt verstrekt.

Het rooster voor het CSPE (praktijkexamen beroepsgerichte vakken) en CPE (tekenen) wordt uiterlijk twee weken voor aanvang aan de betreffende leerling verstrekt.

7.1 Examen doen in voorlaatste eindexamenjaar

Een leerling kan in het voorlaatste leerjaar centraal examen afleggen in een vak. Voorwaarde is dat de leerling het volledige vak-PTA heeft afgerond van het cohort waarin dat examenjaar is opgenomen.

Indien de leerling doubleert vervallen de met dit centrale examen behaalde resultaten. Mocht een leerling, welke examen heeft gedaan in een bepaald vak, in leerjaar 4 deelnemen aan een gespreid examen, dan blijft het reeds behaalde cijfer, gehandhaafd.

7.1.1 Herkansen van een centraal examen bij examen in het voorlaatste jaar

Een leerling die centraal examen doet in het voorlaatste jaar heeft recht op één herkansing. Deze leerling heeft de volgende keuze om deze herkansing in te zetten:

- De leerling gebruikt meteen de herkansingsmogelijkheid en heeft daarna (in leerjaar vier) geen herkansingsmogelijkheid meer.
- De leerling wacht met de keuze voor een herkansing tot het laatste leerjaar en maakt dan een keuze.

7.2 Vak op een hoger niveau

Een leerling kan een vak op hoger niveau volgen, wanneer:

1. Het een voortzetting is van afspraken zoals gemaakt in de onderbouw.
2. Er in leerjaar drie, tot maximaal drie maanden na de start van het schooljaar een positieve beslissing is genomen door de teamleider/onderwijsdirecteur in samenspraak met de examentoezichtcommissie.

Een leerling volgt de inhoud en cijfergeving van het vak-PTA van het hogere niveau welke behoort bij het cohort waarin de leerling examen aflegt en doet op dit niveau centraal examen. Wanneer het examen onvoldoende of niet naar tevredenheid gemaakt wordt, kan de leerling het examen alsnog op eigen niveau afleggen. Dit wordt niet gezien als herkansing.

7.3 Gespreid examen

Het is in bijzondere omstandigheden (zoals ziekte) mogelijk om gespreid examen te doen. Gespreid examen houdt in dat het centraal en/of schoolexamen voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daaropvolgende schooljaar wordt afgelegd. Voorwaarde is dat de leerling het volledige vak-PTA heeft afgerond van het cohort waarin het examen wordt afgenomen.

Of een leerling in aanmerking komt voor deelname aan gespreid examen is op basis van onderzoek door een geregistreerd deskundige.

7.3.1 Herkansen bij gespreid examen

In de periode van het gespreid examen kan de leerling gebruik maken, zowel in het eerste als in het tweede examenjaar, van één herkansing van een centraal examen.

7.4 Extra vakken

Een leerling kan examen doen in extra vakken bovenop zijn/haar minimale vakkenpakket. Het eindcijfer voor extra vakken wordt op dezelfde manier berekend als voor de andere examenvakken.

Deze extra vakken tellen mee om de uitslag van het examen te bepalen, met de restrictie dat het er nooit toe kan leiden dat een leerling op de extra vakken zakt. In dat geval telt het extra vak niet mee bij de uitslagbepaling. Als dit het geval is, wordt het extra vak wel op de cijferlijst vermeld, tenzij de leerling daar bezwaar tegen maakt.

7.5 Examen van een vak in het voorlaatste leerjaar

Een leerling kan in het voorlaatste leerjaar centraal examen afleggen in een vak. Voorwaarde is dat de leerling het volledige vak-PTA van het betreffende examencohort heeft afgerond.

7.5.1 Herkansen bij examen van een vak in het voorlaatste leerjaar

Een leerling welke een vak examineert in het voorlaatste leerjaar heeft recht op één herkansing voor zijn gehele examen. Het is mogelijk om zijn herkansing in te zetten als het examen in het voorlaatste jaar niet naar tevredenheid is gemaakt. Echter is het advies om deze herkansing pas in te zetten na afronding van het gehele eindexamen.

7.6 Berekening eindcijfers van het centraal examen

De cijfers voor het centraal examen komen tot stand conform de regelgeving artikel 3.35 van het [Uitvoeringsbesluit WVO 2020](#).

7.7 Herkansen van een centraal examen

In de basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg heeft de leerling recht op één herkansing van het praktijkexamen (CSPE) én een herkansing van één AVO (algemeen vormend onderwijs) vak.

In de mavo heeft de leerling recht op één herkansing.

7.8 Herkansen van een praktijkexamen BB en KB (CSPE)

Herkansen kan voor één of meer onderdelen (onderdeel A t/m D) van het profielvak. Behaalde scores van de onderdelen die herkanst worden, komen in plaats van de eerder behaalde scores. Voor onderdelen die niet herkanst worden, blijft de score van de eerste afname staan.

Als het gemiddelde hoger is na de herkansing, dan telt dat gemiddelde als het uiteindelijke CSPE-cijfer.

Als het gemiddelde lager is, dan blijft het oude CSPE-cijfer staan.

8 Inzagerecht

8.1 Inzagerecht van een schoolexamen

Het werk van het schoolexamen wordt maximaal een jaar na het centraal examen bewaard. Het cijfer van iedere toets wordt binnen tien werkdagen aan de leerling bekend gemaakt en in Somtoday gezet. Het gemaakte werk kan op verzoek van de betreffende leerling, de ouder/verzorger op school worden ingezien. Inzage kan binnen een week na bekendmaking van het cijfer. Alle onderdelen van het schoolexamen worden bewaard in het examendossier. Er mogen geen kopieën of foto's van het gemaakte werk worden gemaakt.

8.2 Inzagerecht van een centraal examen

Het werk van het centraal examen en de lijsten waarop de eindcijfers van het schoolexamen staan, alsmede de uitslag van het examen worden op school bewaard tot een jaar na de examenuitslag. De betreffende lijsten alsmede het gemaakte CE-werk/uitdraai van de behaalde scores van het landelijk digitaal flexibel examen, kunnen op verzoek eenmalig worden ingezien door de leerling en/of de ouder/verzorger. Hierbij dient de vakdocent aanwezig te zijn. Dit kan op een nader te bepalen moment. Er mogen geen kopieën of foto's van het gemaakte werk worden gemaakt. Aanvraag voor inzage loopt via de secretaris eindexamen.

9 Bewaartermijn schoolexamens en centraal examens

Alle onderdelen (dus zowel schriftelijk als digitaal) van het schoolexamen worden per onderdeel per leerlaag bewaard in een fysiek examendossier tot één jaar na de uitslag van het eindexamen.

PTA M3 M4 cohort 2024 – 2026

locatie Didam

Inhoud

Aardrijkskunde	2
Biologie.....	5
Duits.....	7
Economie.....	12
Engels	14
Frans	16
Geschiedenis	21
KCKV	27
Muziek (KMU).....	28
Lichamelijke opvoeding.....	29
LOB	31
Maatschappijleer.....	32
Nask1	34
Nask2	36
Nederlands.....	38
Profielonderzoek PWS	40
Rekenen.....	41
Tekenen	42
Wiskunde	44

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Aardrijkskunde	Didam	2024-2026	MAVO				3-4	
Afnamemoment <i>(leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)</i>	Eindtermen <i>Wat moet je kennen/kunnen?</i>	Inhoud onderwijsprogramma <i>Wat moet je leren/doen?</i>	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
Schooljaar 2024-2025, Buiten toetsperiode, Periode 4	AK/K/2 Basisvaardigheden AK/K/5 Bronnen van energie AK/K/7 Arm en rijk AK/K/9 Grenzen en identiteit AK/V/4 Informatie ordenen, analyseren en daaruit conclusies trekken <i>AK/V/5 Eenvoudig aardrijkskundig onderzoek van beperkte omvang in de eigen omgeving uitvoeren</i> AK/V/7 Verwerven, verwerken en verstekken van informatie	Eigen omgeving: Bronnen van energie, Arm en rijk en Grenzen en identiteit. Je kunt de onderdelen Arm en rijk, Bronnen van energie en Grenzen en identiteit toepassen op je eigen regio in een zelf uitgevoerd onderzoek.	PO	1	PO1	n.v.t.	Nee	10%

Schooljaar 2024-2025, Toetsweek 4	<p>AK/K/1 Oriëntatie op leren en werken</p> <p>AK/K/5 Bronnen van energie</p> <p>AK/K/7 Arm en rijk</p> <p>AK/K/9 Grenzen en identiteit</p> <p>AK/V/1 Verschillende typen aardrijkskundige vragen herkennen en formuleren</p> <p>AK/V/2 Aardrijkskundige werkwijzen toepassen</p> <p>AK/V/4 Informatie ordenen, analyseren en daaruit conclusies trekken</p> <p>AK/V/6 Een standpunt innemen en beargumenteren</p> <p>AK/V/8 Vaardigheden in samenhang</p>	<p>Arm en Rijk: Nederland, Verenigde Staten, Suriname en Angola.</p> <p>Je kunt verschillen tussen meer en minder welvarende wijken en voorstellen voor verbetering van de woon- en leefomstandigheden in de eigen regio beschrijven. Je kunt regionale verschillen in welvaart in Nederland, Suriname, Angola en de Verenigde Staten beschrijven en verklaren en vergelijken. Je kunt de vicieuze cirkel tussen armoede, honger en gezondheid in deze gebieden beschrijven en verklaren en maatregelen ter verbetering van de situatie beschrijven.</p> <p>Bronnen van energie: Nederland, Frankrijk en Marokko.</p> <p>Je kunt het gebruik van energie in de eigen regio, Frankrijk en Marokko beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van energie en de effecten ervan beschrijven en de situatie in de genoemde gebieden vergelijken.</p> <p>Grenzen en identiteit: Nederland, België en Turkije.</p> <p>Je kunt de verschillende soorten grenzen in de eigen regio beschrijven en verklaren en verbanden leggen met identiteit. Je kunt verschillen in regionale identiteit en de manier waarmee men daarmee omgaat in Nederland, België en Turkije beschrijven en verklaren en de situatie in de genoemde gebieden vergelijken. Je kunt territoriale conflicten verklaren en verbanden leggen met grondstoffen en culturele verschillen.</p>	ST	1	ST1	75 min.	Ja	15%
--------------------------------------	--	--	----	---	-----	---------	----	-----

Schooljaar 2025-2026, Toetsweek 1	AK/K/1 Oriëntatie op leren en werken <i>AK/K/6 Water</i> <i>AK/V/3 Gebruik maken van verschillende soorten kaarten en kaartvaardigheden, luchtfoto's en satellietbeelden</i>	Water: Nederland, China en Midden- Oosten. Je kunt de herkomst, het voorkomen, de kwaliteit en het gebruik van water in de genoemde gebieden beschrijven en verklaren en maatregelen voor een duurzamer gebruik van water en de effecten ervan beschrijven en vergelijken.	ST	2	ST2	75 min.	Ja	25%
Schooljaar 2025-2026, Toetsweek 2	AK/K/1 Oriëntatie op leren en werken <i>AK/K/8 Bevolking en ruimte</i> <i>AK/V/5 Eenvoudig aardrijkskundig onderzoek van beperkte omvang in de eigen omgeving uitvoeren</i>	Bevolking en ruimte: Nederland, Duitsland en China. Je kunt de bevolkingsontwikkeling en het ruimtegebruik in Nederland, Duitsland en China beschrijven en verklaren en de situatie in de genoemde gebieden vergelijken.	ST	3	ST3	75 min.	Ja	25%
Schooljaar 2025-2026, Toetsweek 3	AK/K/1 Oriëntatie op leren en werken <i>AK/K/4 Weer en klimaat</i> <i>AK/V/1 Verschillende typen aardrijkskundige vragen herkennen en formuleren</i>	Weer en klimaat: Nederland, Spanje en V.S. Je kunt weer en klimaat, klimaatverandering en klimaatbeleid van Nederland, Spanje en de Verenigde Staten beschrijven en verklaren en de situatie in die gebieden vergelijken.	ST	4	ST4	75 min.	Ja	25%

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Biologie	Didam	2024-2026	MAVO				3 en 4	
Afnamemoment <i>(leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)</i>	Eindtermen <i>Wat moet je kennen/kunnen?</i>	Inhoud onderwijsprogramma <i>Wat moet je leren/doen?</i>	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M3 - TW4	<i>K12 van generatie op generatie K13 erfelijkheid en evolutie K8 houding beweging en conditie K7 mensen beïnvloeden hun omgeving</i>	T3 Erfelijkheid en evolutie bs1 t/m 4,8 T5 Stevigheid en beweging T7 Duurzaam leven bs1	ST	1	ST1	75 min.	Ja	20%
M4 - TW1	<i>K4 cellen staan aan de basis K6 planten en dieren en hun samenhang K12 van generatie op generatie</i>	T9 Planten	ST	2	ST2	75 min.	Ja	10%
M4 - TW2	<i>K11 reageren op prikkels</i>	T10 Regeling - T11 Zintuigen	ST	3	ST3	75 min.	Ja	20%
M4 - TW3	<i>K3 leervaardigheden in het vak biologie K5 schimmels en bacteriën K9 het lichaam in stand houden: voeding en genotmiddelen, energie, transport en uitscheiding, K10 bescherming</i>	T12 Voeding en vertering, T13 Transport en afweer, T14 Gaswisseling en uitscheiding	ST	4	ST4	75 min.	Ja	35%

lj3/4 buiten toetsweek	K1 Oriënteren op leren en werken K2 Basisvaardigheden K3 Leervaardigheden K4 Cellen aan de basis K6 Schimmels en bacteriën: nuttig en soms schadelijk K9 Het lichaam in stand houden: voeding en genotsmiddelen, energie, transport en uitscheiding K11 Reageren op prikkels V2 Gedrag bij mens en dier V3 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie V4 Vaardigheden in samenhang	Gedrag, planten, zintuigen, voeding en vertering Gedrag (lj3-P4) Planten (lj4-P1) Zintuigen (lj4-P2) Voedingsmiddelen en indicatoren (lj4-P3)	PO	1	PO1	n.v.t.	Nee	15%
------------------------	---	---	----	---	-----	--------	-----	-----

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Duits	Didam	2024-2026	MAVO				3-4	
Afnamemoment <i>(leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)</i>	Eindtermen <i>Wat moet je kennen/kunnen?</i>	Inhoud onderwijsprogramma <i>Wat moet je leren/doen?</i>	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M3	In M3 worden geen SE-toetsen afgenomen							

M4 TW1 2025	<p>Leesvaardigheid MVT/K/3 Leervaardigheden in de moderne vreemde talen Je kunt strategische vaardigheden toepassen die bijdragen aan: -het bereiken van verschillende leesdoelen; -de bevordering van het eigen taalleerproces; -het compenseren van eigen tekortschietende taalkennis; -kennis van land en samenleving toepassen bij het herkennen van cultuuruitingen.</p> <p>MVT/K/4 Leesvaardigheid -aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte; -de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; -gegevens uit één of meer teksten met elkaar vergelijken en daaruit conclusies trekken; -verbanden tussen delen van een tekst aangeven</p> <p>MVT/V/1 Leesvaardigheid Je kunt: het gebruik van speciale stijlmiddelen herkennen</p> <p>MVT/V/3 Kennis van land en samenleving Kennis van land en samenleving rond bepaalde onderwerpen toepassen bij het herkennen en interpreteren van cultuuruitingen die specifiek zijn voor het taalgebied of daarmee in directe relatie staan.</p>	<p>Leesvaardigheid -oefenen aan de hand van aangeboden opdrachten en indien nodig extra opdrachten; -eigen woordenlijst aanleggen en leren; -aanleren en werken met leesstrategieën.</p>	ST	1	ST1	50 min.	Ja	10
M4 buiten toetsperiode	<p>MVT/DU/K/3-K/4 Taalvaardigheden De kandidaat beheerst aangeboden grammatica-onderdelen, idioom, zinnen en heeft kennis van land en samenleving</p>	<p>Taalvaardigheden -maken en verwerken van alle aangeboden opdrachten, ook op toepassingsniveau</p>	ST	2	ST2	50 min.	Ja	10

M4 jan/feb 2026 landelijke afnamedag	Kijk- en luistervaardigheid MVT/K/3 Leervaardigheden in de moderne vreemde talen MVT/DU/K/5 Kijk- en luistervaardigheid Je kunt: - aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte; -de hoofdgedachte van een (tekst)gedeelte aangeven; -de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven: -anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek. MVT/DU/V/3 Kennis van land en samenleving	Kijk- en luistervaardigheid -oefenen aan de hand van aangeboden opdrachten en indien nodig extra opdrachten; -eigen woordenlijst aanleggen en leren; -aanleren en werken met luisterstrategieën.	LT	1	LT1	75 min.	Ja	25
---	---	---	----	---	-----	---------	----	----

M4 TW2 2026	<p>Spreekvaardigheid</p> <p>MVT/K/1 Oriëntatie op leren en werken Je kunt je oriënteren op de eigen loopbaan en het belang van Moderne Vreemde Talen in de maatschappij</p> <p>MVT/K/2 Basisvaardigheden</p> <p>MVT/K/3 Leervaardigheden in de moderne vreemde talen</p> <p>MVT/K/6 Gespreksvaardigheid</p> <p>Je kunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> -adequaat reageren in veel voorkomende sociale contacten; -zoals begroeten; -informatie geven en vragen; -naar een mening/oordeel vragen en een mening/ oordeel geven; -uitdrukking geven aan en vragen naar (persoonlijke) gevoelens. <p>MVT/V/4 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie</p> <p>Je kunt: zelfstandig informatie verwerven, verwerken en verstrekken over een gegeven onderwerp;</p> <ul style="list-style-type: none"> - je kan vertellen over je eigen toekomst. 	<p>Mondeling</p> <ul style="list-style-type: none"> -specifieke woordenschatlijst maken en leren; -uitspraakregels oefenen en leren -compensatietechnieken oefenen en leren; -argumenteren oefenen en leren; -alle aangeboden opdrachten maken, oefenen en leren. 	MO	1	MO1	n.v.t.	Ja	25
M4 buiten toetsperiode	<p>MVT/DU/K/3-K/4 Taalvaardigheden</p> <p>De kandidaat beheerst aangeboden grammatica-onderdelen, idioom, zinnen en heeft kennis van land en samenleving.</p>	<p>Taalvaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> -maken en verwerken van alle aangeboden opdrachten, ook op toepassingsniveau 	ST	3	ST3	50 min.	Ja	10

M4 TW3 2026	<p>Schrijfvaardigheid</p> <p>MVT/K/3 Leervaardigheden in de moderne vreemde talen</p> <p>MVT/K/7 Schrijfvaardigheid</p> <p>Je kunt: -(persoonlijke) gegevens verstrekken; -een kort bedankje, groet of wensen schriftelijk overbrengen; - een briefje schrijven om informatie te vragen of te geven, om verzoeken of voorstellen te doen of daarop te reageren, om gevoelens te uiten en ernaar te vragen; op eenvoudig niveau briefconventies gebruiken.</p>	<p>Schrijfvaardigheid</p> <p>-briefconventies leren ;</p> <p>-benodigde woordenschat/zinnen leren;</p> <p>-oefenen aan de hand van aangeboden opdrachten en indien nodig extra opdrachten;</p> <p>- eigen woordenlijst aanleggen en leren.</p>	ST	4	ST4	75 min.	Ja	20
-------------	---	--	----	---	-----	---------	----	----

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Economie	Didam	2024-2026	MAVO				3 en 4	
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE- naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M3 - buiten toetsperiode 2025	EC/V2 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie <i>EC/V/3 Vaardigheden in samenhang</i> <i>Onderzoeksvaardigheden</i> <i>Samenwerken</i>	Praktische Opdracht economie. In tweetal werken aan een PO. Aantal keuzeopdrachten.	PO	1	PO1	n.v.t.	Nee	10%
M3 - Toetsweek 4	EC/K/1 Oriëntatie op leren en werken EC/K/2 Basisvaardigheden <i>EC/K/3 Leervaardigheden in het vak economie</i> EC/K/4B Consumptie en consumentenorganisaties EC/K/8 Natuur en milieu <i>EC/V/1 Verrijkingstof</i> EC/V/2 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie <i>EC/V/3 Vaardigheden in samenhang</i>	Consumptie, consumentenorganisaties en verzekeren en soorten verzekeringen. Hst.2 en 4	ST	1	ST1	100 min.	Ja	20%
M4 - Toetsweek 1	<i>EC/K/4A Consumptie</i> EC/K/4B Consumptie en consumentenorganisaties <i>EC/K/5A Arbeid en productie</i> <i>EC/V/1 Verrijkingstof</i> EC/K/2 Basisvaardigheden <i>EC/K/3 Leervaardigheden in het vak economie</i>	Consumptie en marketing;welvaart; inflatie en geldzaken;CBS;sparen en lenen;budgetteren;marktwerking; resultaatberekeningen; arbeid en productie Hst 1, 2 en 3	ST	2	ST2	100 min.	Ja	20%

M4 - Toetsweek 2	<i>EC/K/5A Arbeid en productie EC/K/5B Arbeid en bedrijfsleven EC/K/7 Internationale ontwikkelingen EC/K/2 Basisvaardigheden EC/K/3 Leervaardigheden in het vak economie</i>	Arbeid; ondernemingsvormen; arbeidsmarkt en soorten werkloosheid; import&export; EU en EMU; internationale handel; handelsbelemmeringen; ontwikkelingslanden&fair trade Hst. 4, 7 en 8	ST	3	ST3	100 min.	Ja	20%
M4 - buiten toetsperiode 2026	<i>EC/V2 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie EC/V/3 Vaardigheden in samenhang Onderzoeksvaardigheden Samenwerken</i>	Praktische Opdracht economische begrippen; toepassen en uitwerken economische situaties uit de praktijk. Zelfstandig en actueel Hst. 1, 2, 4 en 6	PO	2	PO2	n.v.t.	Nee	10%
M4 - Toetsweek 3	<i>EC/K/5A Arbeid en productie EC/K/6 Overheid en bestuur EC/V/1 Verrijkingstof EC/K/2 Basisvaardigheden EC/K/3 Leervaardigheden in het vak economie</i>	Overheid; staatsbegroting en staatschuld; verzorgingsstaat; sociale zekerheid en regels; economische groei; belastingen; berekenen inkomstenbelasting. Hst.5 en 6	ST	4	ST4	100 min.	Ja	20%

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Engels	Didam	2024-2026	MAVO				M3 en M4	
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M3 TW4 2025	Spreekvaardigheid Je kunt gesprekken voeren in denkbeeldige scenario's. MVT/K1/K2/K3/K5/K6	Oefenen met spreekkaarten bij verschillende scenario's. Je kunt om dingen vragen, iets aanbieden, voor iets bedanken, begrijpen wanneer om iets gevraagd wordt. Je kunt iets vertellen en je mening uitdrukken over jezelf en vertrouwde alledaagse onderwerpen. Je kunt iets bestellen, reserveren, ergens solliciteren, ergens naar vragen/informereren.	MO	1	MO1	50 min.	Nee	10%
M4 TW1 2025	Examenvoculaire Je kent de meest voorkomende woorden in het Engels om examenteksten te kunnen begrijpen. MVT/K4/K7/V4	Je breidt je woordenschat uit aan de hand van een lijst met examenvoculaire en je leidt zelfstandig nieuwe woordbetekenissen af en onthoudt deze.	ST	1	ST1	50 min.	Ja	15%
M4 TW2 2026	Gespreksvaardigheid Je kunt vertellen over jezelf en anderen, ervaringen, gebeurtenissen, activiteiten en andere vertrouwde zaken. Je kunt actief deelnemen aan een discussie en je voorkeur en mening uitdrukken over vertrouwde alledaagse onderwerpen. MVT/K1/K2/K3/K5/K6	Je stelt jezelf voor aan de hand van 5 plaatjes/foto's naar keuze. Oefenen met het voeren van een discussie. Je bent op de hoogte van de actualiteit en je kunt hierop reageren en je mening geven.	MO	2	MO2	50 min.	Ja	15%

M4 Landelijk afnamemoment Cito Januari 2026	Kijk/Luistervaardigheid Je begrijpt kijk- en luisterfragmenten over alledaagse onderwerpen en kunt vragen beantwoorden over de informatie die gegeven wordt in deze fragmenten. MVT/K5/V4	Oefenen met Cito kijk-/luistertoetsen en Stepping Stones luistermateriaal	LT	1	LT1	75 min.	Nee	15%
M4 TW3 2026	Schrijfvaardigheid Je kunt een formele email schrijven waarin je vraagt naar gedetailleerde informatie, verzoeken doet en vertrouwde zaken, gebeurtenissen en ervaringen beschrijft. MVT/K7/V2	Je bent op de hoogte van de opmaak, inhoud en opbouw van een formele email. Je kent voorbeelden van vocabulaire voor formele e-mails.	ST	2	ST2	75 min.	Ja	15%
M4 Buiten toetsperiode Maart 2026	Language File Leesvaardigheid, literatuur, schrijfvaardigheid. MVT/K1/K2/K4/K6/K7 MVT/V1/V3/V4/V5	Je legt een dossier aan met een verzameling aan verwerkingsopdrachten bij leesteksten, literatuur, fragmenten, gedichten etc.	PO	1	PO1	n.v.t.	Nee	30%

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Frans	Zonegge	2024-2026	MAVO				3-4	
Afnamemoment <i>(leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)</i>	Eindtermen <i>Wat moet je kennen/kunnen?</i>	Inhoud onderwijsprogramma <i>Wat moet je leren/doen?</i>	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M3 - Mei 2025	MVT/K/1/2/3/4/5/7 – V/1 Je kunt jezelf redden in een restaurant. Je kunt iets bestellen in een restaurant. Je kent vocabulaire die te maken heeft met eten en drinken. Je kunt het onderwerp van een tekst bepalen. Je kent de grammatica van het delend lidwoord en kunt deze toepassen. Je kent het werkwoord venir en kunt deze in een zin gebruiken.	Chapitre 5 boek GT3 A Je kunt een gesprek begrijpen over uit eten gaan. Je kent woorden die te maken hebben met eten en drinken. Je kunt iets bestellen. B Je begrijpt een artikel over eten en drinken. Je kunt een onderwerp uit een tekst halen. C Je kunt een gesprek voeren in een restaurant. D Je kunt een eenvoudig recept schrijven. Je kunt het delend lidwoord gebruiken. E Je kent woorden die te maken hebben met eten en drinken. F Je kunt informatie vinden in korte teksten. G Je kunt je redden in een restaurant. H Je kunt je mening geven over een restaurant. Je kunt het werkwoord venir gebruiken.	ST	1	ST1	50 min.	Ja	10%

M3 - Toetsweek 4	<p>MVT/K/1/2/3/4/7 - V/1</p> <p>Je kunt vertellen over jezelf een je gewoonten. Je kent vocabulaire die te maken heeft met je familie, kloktijden en je dagindeling. Je kent het verschil tussen mannelijke en vrouwelijke bijvoeglijk naamwoorden. Je kent de regels omtrent de futur en kunt deze ook toepassen. Je kent een aantal signaalwoorden en kunt deze herkennen in een tekst. Je weet welke woordvolgorde je moet gebruiken in een Franse zin. Je kunt de vergelijking in een zin gebruiken.</p>	<p>Chapitre 6 boek GT3</p> <p>A Je kunt een gesprek over een serie begrijpen. Je kent woorden die te maken hebben met karaktereigenschappen. Je kunt vertellen over je familie.</p> <p>B Je kunt een interview met bekende sporters begrijpen. Je weet welke signaalwoorden verbanden aangeven in een tekst.</p> <p>C Je kunt jezelf voorstellen. Je weet hoe je mannelijke en vrouwelijke bijvoeglijk naamwoorden uitspreekt.</p> <p>D Je kunt vergelijkingen maken. Je kunt jezelf met anderen vergelijken.</p> <p>E Je kent woorden die te maken hebben met een dagindeling.</p> <p>F Je kunt informatie vinden in korte teksten.</p> <p>G Je kunt vertellen over je gewoonten.</p> <p>H Je kunt jouw ideale dag beschrijven. Je kent de woordvolgorde in een Franse zin.</p>	ST	2	ST2	50 min.	Ja	10%
M4 - Toetsweek 1	<p>MVT/K/1/2/3/4/7 - V/1</p> <p>Je kunt voorwerpen omschrijven met gebruik van termen rondom kleuren, vormen en materialen.</p> <p>Je kunt praten over geld.</p> <p>Je kent de regels omtrent het gebruik van de gebiedende wijs en kunt deze toepassen.</p> <p>Je kent de regels omtrent het gebruik van de ontkenning en kunt deze ook toepassen.</p>	<p>Chapitre 7 boek GT3</p> <p>A Je kunt een gesprek over een cadeau en een bijbaan begrijpen en je kent de bijbehorende vocabulaire.</p> <p>B Je kunt een forum over kringloopwinkels begrijpen.</p> <p>C Je kunt vertellen hoe je geld verdiend en wat je ermee doet.</p> <p>D Je kunt de gebiedende wijs gebruiken.</p> <p>E Je kent woorden die te maken hebben met kleuren, vormen en materialen.</p> <p>F Je kunt informatie vinden in korte teksten.</p> <p>G Je kunt een voorwerp omschrijven.</p> <p>H Je kunt de ontkenning gebruiken.</p>	ST	3	ST3	50 min.	Ja	15%

M4 - Periode 2	MVT/K/1/2/3/4/7 - V/1 We werken toe naar een eindproduct met de volgende eindtermen: Je kunt een excursie organiseren. Je kunt jezelf redden op reis. Je kent vocabulaire die te maken heeft met je huis, wat je eet en over reizen die je maakt. Je beheerst de grammatica van de gebiedende wijs en kunt deze ook toepassen.	Chapitre 1 boek GT4 A Je kunt een gesprek over reizen begrijpen. Je kiest een vervoermiddel voor je reis. B Je begrijpt een gesprek over accommodaties. Je kiest een verblijfplaats voor je reis. C Je kunt de gebiedende wijs herkennen en gebruiken. Je kunt huisregels schrijven. D Je kunt de belangrijkste informatie uit een gesprek over geld begrijpen. Je kent de getallen 0 t/m 100. Je kunt een budget voor je reis opstellen. E Je kunt teksten lezen over activiteiten. Je kiest een activiteit voor je reis. F Je kunt jezelf redden op reis. Je kunt een lijst met nuttige zinnen schrijven.	PO	1	PO4	n.v.t.	Nee	15%
M4 - Toetsweek 2	MVT/K/5 MVT/V/3 Je kunt aangeven welke relevante informatie een tekst bevat, gegeven een bepaalde informatiebehoefte; Je kunt de hoofdgedachte van een tekst(gedeelte) aangeven; Je kunt de betekenis van belangrijke elementen van een tekst aangeven; Je kunt anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van een gesprek.	Écouter en regarder: Chapitre 3 boek GT4 Wij leren handige woorden ter voorbereiding op het schoolexamen Écouter et regarder. We leren ons voorbereiden op een luisterfragment. We leren zoekend luisteren. We leren belangrijke informatie uit een luister/kijkfragment te halen. We leren hoe we meerkeuze vragen het beste kunnen aanpakken.	LT	1	LT5	75 min.	Nee	20%

M4 - Maart 2026	MVT/K/2/3/6MVT/V/3/5 Niveau A1/A2:Ik kan mezelf voorstellen.Ik kan mensen informeren en zelf om informatie vragen.Ik kan praten over mijn dagelijks leven. Ik kan praten over mezelf en wat ik zie.Ik kan mijn mening geven.Ik kan iemand uitnodigen. Ik kan dit alles met gebruik van de juiste vocabulaire en grammatica.	Parler: Chapitre 4 boek GT 4 A Ik kan mezelf voorstellen. Ik weet hoe ik een spreekopdracht voorbereid. Ik ken het bijvoeglijknaamwoord en kan deze toepassen. B Ik kan informatie vragen en geven. Ik weet hoe ik iemand aanspreek. Ik kan het onderwerp in de zin vervangen. C Ik kan vertellen over mijn dagelijks leven. Ik kan opvulwoorden gebruiken. D Ik kan een voorwerp omschrijven. Ik kan vertellen dat ik ziek ben en waar ik last van heb. E Ik kan iets afspreken en vertellen over mijn plannen. Ik heb de passé composé en de futur herhaald F Ik kan me redden in een restaurant. Ik heb het delend lidwoord herhaald.	MO	1	MO6	n.v.t.	Nee	15%
-----------------	--	--	----	---	-----	--------	-----	-----

M4 - Toetsweek 3	MVT/K/1/2 MVT/V/4/5 Ik kan een korte wens schrijven. Ik kan iemand uitnodigen of reageren op een uitnodiging. Ik kan mijzelf schriftelijk voorstellen. Ik kan een reservering maken. Ik kan een bericht schrijven waarin ik informatie geef of vraag.	Écrire: Hoofdstuk 2 A Ik kan een korte wens schrijven. Ik kan reageren op een uitnodiging en iemand uitnodigen. Ik ken de woordvolgorde in het Frans. B Ik kan een tekst schrijven waarin ik mezelf voorstel. Ik kan woorden in een woordenboek opzoeken. C Ik kan een formulier invullen. D Ik kan een tekst schrijven waarin ik informatie vraag of geef. Ik heb de werkwoorden in een Franse zin herhaald. Hoofdstuk 5 Signaalwoorden. Examenvraagstellingen Ik ken Franse signaalwoorden en veel voorkomende vraagstellingen van het CSE	ST	4	ST7	100 min.	Ja	15%
------------------	--	---	----	---	-----	----------	----	-----

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College								
Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Geschiedenis	Didam	2024-2026	MAVO				3 en 4	
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M3, Toetsweek 1	GS/K/4 De koloniale relatie Indonesië – Nederland: De kandidaat kan herkennen en beschrijven op welke wijze de koloniale relatie tussen Indonesië en Nederland zich in de loop der tijd ontwikkeld heeft en bijgedragen heeft aan de dekolonisatie/onafhankelijkheid van Indonesië. De volgende domeinen komen bij elke toets of een keuze opdracht aan bod: GS/K/1, GS/K/2, GS/K/3, GS/V/7, GS/V/8	Nederland & Indonesië, Hoofdstuk 1: Hoe waren de verhoudingen tussen Nederland en Indonesië van 1600 tot heden.	ST	1	ST1	50 min.	Ja	9%
M3, Toetsweek 2	GS/K/9 De Koude Oorlog: De kandidaat kan het ontstaan, verloop en einde van de Koude Oorlog herkennen en beschrijven, en aangeven welke oorzaken en gevolgen deze periode voor de wereldpolitiek in het algemeen en voor Europa in het bijzonder heeft gehad.	De Koude Oorlog, Hoofdstuk 5: Wat was de Koude Oorlog en wat waren de gevolgen van de Koude Oorlog voor de wereld?	ST	2	ST2	50 min.	Ja	9%
M3, Toetsweek 3	GS/K/11 Het conflict tussen Israël en de Arabische wereld: De kandidaat kan aspecten van het conflict tussen Israël en de Arabische wereld herkennen, beschrijven en verklaren. De volgende domeinen komen bij elke toets of een keuze opdracht aan bod: GS/K/1, GS/K/2, GS/K/3, GS/V/7, GS/V/8	Het Israëliisch-Palestijnse conflict, Hoofdstuk 6: Om welke redenen is het conflict tussen Israël en de Arabische wereld zo moeilijk op te lossen?	ST	3	ST3	50 min.	Ja	9%

M3, Toetsweek 4	<p>GS/K/8 Cultureel - mentale ontwikkelingen in Nederland na 1945: De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke cultureel-maatschappelijke ontwikkelingen zich na de Tweede Wereldoorlog hebben voorgedaan en verklaren welke gevolgen deze ontwikkelingen gehad hebben voor de Nederlandse samenleving. De volgende domeinen komen bij elke toets of een keuze opdracht aan bod: GS/K/1, GS/K/2, GS/K/3, GS/V/7, GS/V/8</p>	Nederland na 1945: cultuur en mentaliteit Hoofdstuk 4: Wat veranderde er in Nederland na 1945 in de manier van leven en denken.	ST	4	ST4	50 min.	Nee	9%
M4, Toetsweek 1	<p>GS/K/5 Staatsinrichting van Nederland: De kandidaat kan herkennen en beschrijven hoe de Nederlandse rechtsstaat/staatsinrichting zich vanaf 1848 tot nu ontwikkeld heeft en deze ontwikkelingen in verband brengen met belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen in de Nederlandse geschiedenis vanaf 1848.</p> <p>GS/K/7 Sociale zekerheid en verzorgingsstaat in Nederland: De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke ontwikkelingen zich op het terrein van de sociale zekerheid vanaf de tweede helft van de 19e eeuw hebben voorgedaan die geleid hebben tot de huidige, herziene verzorgingsstaat.</p>	Democratisering van Nederland [1848-1919] Hoofdstuk 1: Hoe kregen in Nederland de koning minder macht en het volk meer macht?	ST	5	ST5	50 min.	Ja	13%

M4, Buiten periode, 2026	<p>GS/K/10 Historisch overzicht vanaf 1900: De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen zich in de Nederlandse en (West-)Europese geschiedenis vanaf 1900 hebben voorgedaan.</p> <p>De oorzaken, aanleiding, verloop en afloop van de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) herkennen en beschrijven. De volgende domeinen komen bij elke toets of een keuze opdracht aan bod: GS/K/1, GS/K/2, GS/K/3, GS/V/7, GS/V/8</p>	De Eerste Wereldoorlog [1914-1918] Hoofdstuk 2: Wat waren de oorzaken en de gevolgen van de eerste wereldoorlog?	ST	6	ST6	50 min.	Nee	13%
--------------------------	---	---	----	---	-----	---------	-----	-----

M4, Toetsweek 2	<p>GS/K/10 Historisch overzicht vanaf 1900: De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen zich in de Nederlandse en (West-)Europese geschiedenis vanaf 1900 hebben voorgedaan. Je kent de inhoud van het Verdrag van Versailles. Je herkent en benoemt, de gevolgen van de economische crisis voor het vertrouwen in de democratie in Europa [met name in Duitsland]. Je kent de belangrijkste ontwikkelingen in nazi – Duitsland de belangrijkste ontwikkelingen in nazi-Duitsland, als voorbeeld van een extreemrechtse totalitaire staat, herkennen en beschrijven.</p> <p>GS/V/9 Twee thema's bij het Historisch Overzicht vanaf 1900: Het ontstaan en de gevolgen van het communisme in de Sovjetunie [1917 -1941]. De volgende domeinen komen bij elke toets of een keuze opdracht aan bod: GS/K/1, GS/K/2, GS/K/3, GS/V/7, GS/V/8</p>	<p>Het Interbellum [1919-1939] Hoofdstuk 3: Waarom ontstonden in het interbellum totalitaire staten, zoals nazi-Duitsland en de Sovjet-Unie?</p>	ST	7	ST7	50 min.	Ja	13%
-----------------	---	--	----	---	-----	---------	----	-----

M4, Buiten periode, 2026	<p>GS/K/10 Historisch overzicht vanaf 1900: De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen zich in de Nederlandse en (West-)Europese geschiedenis vanaf 1900 hebben voorgedaan. Je kan de oorzaken, begin, verloop en afloop van de WOII herkennen en noemen De bondgenootschappen van As -mogendheden en Geallieerden herkennen en noemen. GS/V/9 Twee thema's bij het Historisch Overzicht vanaf 1900: Indonesië als voorbeeld van dekolonisatie (1942-1949)</p>	De Tweede Wereldoorlog [1939 -1945] Hoofdstuk 4: Hoe verliepen de Tweede Wereldoorlog en de dekolonisatie van Indonesië?	ST	8	ST8	50 min.	Ja	13%
--------------------------	---	---	----	---	-----	---------	----	-----

M4, Toetsweek 3	<p>GS/K/10 Historisch overzicht vanaf 1900: De kandidaat kan herkennen en benoemen welke belangrijke gebeurtenissen en ontwikkelingen zich in de Nederlandse en (West-)Europese geschiedenis vanaf 1900 hebben voorgedaan GS/V/6 Nederland en de Verenigde Staten na de Tweede Wereldoorlog: De kandidaat kan herkennen en beschrijven hoe de Verenigde Staten de Nederlandse samenleving na de Tweede Wereldoorlog hebben beïnvloed en ingaan op verschillen in opvatting tussen Nederlandse politieke stromingen over de rol van de Verenigde Staten in de internationale politiek GS/V/5 Verzuiling en ontzuiling in Nederland: De kandidaat kan herkennen en beschrijven welke zuilen er in Nederland na de Tweede Wereldoorlog waren, welke gevolgen de verzuiling voor de Nederlandse samenleving had en verklaren op welke wijze het proces van ontzuiling de samenleving heeft veranderd. GS/V/2 Nederland en Europa: De kandidaat kan herkennen en beschrijven op welke wijze de Europese samenwerking zich na 1945 ontwikkeld heeft en welke invloed de Europese Unie heeft op (de identiteit van) de Nederlandse samenleving.</p>	De Wereld na 1945 [1945 -nu] Hoofdstuk 5: Hoe veranderde de wereld na 1945	ST	9		50 min.	Nee	13%
-----------------	--	---	----	---	--	---------	-----	-----

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
KCKV	Didam	2024-2026	MAVO				3	
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
Buiten toetsperiode okt/nov 2024	KV/K/2 Basisvaardigheden KV/K/3 Culturele en kunstzinnige vorming en verdieping	Thema 1 Je gaat procesmatig verkennen van het thema dmv een culturele activiteit, onderzoek en praktische uitwerking.	PO	1	PO1	n.v.t.	Ja	15%
Buiten toetsperiode dec 2024/jan 2025	KV/K/2 Basisvaardigheden KV/K/3 Culturele en kunstzinnige vorming en verdieping	Thema 2 Je gaat procesmatig verkennen van het thema dmv een culturele activiteit, onderzoek en praktische uitwerking.	PO	2	PO2	n.v.t.	Ja	15%
Buiten toetsperiode maart/ april 2025	KV/K/2 Basisvaardigheden KV/K/3 Culturele en kunstzinnige vorming en verdieping	Thema 3 Je gaat procesmatig verkennen van het thema dmv een culturele activiteit, onderzoek en praktische uitwerking.	PO	3	PO3	n.v.t.	Ja	15%
Buiten toetsperiode mei/ juni 2025	KV/K/2 Basisvaardigheden KV/K/3 Culturele en kunstzinnige vorming en verdieping	Thema 4 Je gaat procesmatig verkennen van het thema dmv een culturele activiteit, onderzoek en praktische uitwerking.	PO	4	PO4	n.v.t.	Ja	15%
Buiten toetsperiode juni/ juli 2025	KV/K/1 Oriëntatie op leren en werken KV/K/4 Reflectie en kunstdossier	Kunstdossier Je maakt je culturele en kunstzinnige ontwikkeling zichtbaar in een kunstdossier	PO	5	PO5	n.v.t.	Nee	40%

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau.

Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen. Het SE-cijfer is een woord-beoordeling en moet minimaal een voldoende zijn om deel te kunnen nemen aan het Centraal Examen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Muziek (KMU)	Didam	2024-2026	MAVO				3 - 4	
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M3 - buiten toetsperiode - na TW3 2025	MU/K/1 Oriëntatie op leren en werken MU/K/2 Basisvaardigheden MU/V/1 (onderdeel 1 en 3) Onderzoek en Presentatie	Muziek & maatschappij * Procesmatig werken aan de hand van een thema. Verkennen en onderzoeken van muzikale functies, betekenissen en genres.	PO	1	PO1	n.v.t.	Nee	10%
M4 - buiten toetsperiode - dec 2025	MU/K/5 Vormgeven MU/V/2 Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	Improviseren & componeren * Procesmatig werken aan de hand van een thema. Afsluiten met een presentatie en onderbouwing.	PO	2	PO2	n.v.t.	Nee	20%
M4 - toetsweek 2 - 2026	<i>MU/K/3 leervaardigheden in het vak muziek</i> <i>MU/K/7 Beluisteren</i> <i>MU/K/8 Muziek en maatschappij</i> <i>MU/K/9 Muziek en andere kunsten</i> <i>MU/V/3 Vaardigheden in samenhang</i>	Muziektheorie & luistervaardigheid stofomschrijving CE	ST	1	ST1	100 min.	Ja	35%
M4 - buiten toetsperiode - feb/mrt 2026	MU/K/4 Musiceren MU/K/6 Presenteren MU/V/1 Eindopdracht (onderdeel 2)	Praktische eindopdracht Procesmatig toewerken naar een eindproduct.	PO	3	PO3	n.v.t.	Nee	35%

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Lichamelijke opvoeding	Didam	2024-2026	MAVO				3 en 4	
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M 3/4	K/7 Atletiek	Atletiek looponderdelen	PO	1	PO1	n.v.t.	Ja	5
M 3/4	K/7 Atletiek	Atletiek werp- en springonderdelen leerjaar 3	PO	2	PO2	n.v.t.	Ja	5
M 3/4	K/7 Atletiek	Atletiek werp- en springonderdelen leerjaar 4	PO	3	PO3	n.v.t.	Ja	5
M 3/4	K/4 Spel	Spel	PO	4	PO4	n.v.t.	Ja	5
M 3/4	K/5 Turnen	Turnen springonderdelen	PO	5	PO5	n.v.t.	Ja	5
M 3/4	K/5 Turnen	Turnen zwaaionderdelen	PO	6	PO6	n.v.t.	Ja	5
M 3/4	K/6 Bewegen op muziek*	Eigen invulling. Wanneer een leerling niet kan deelnemen volgt een vervangende opdracht. Wanneer de leerling dit onderdeel afsluit met een onvoldoende mag de leerling dit onderdeel herkansen.	HO	1	HO1	n.v.t.	Ja	o/v/g
M 3/4	K/8 Zelfverdediging*	Vorm van zelfverdediging. Wanneer een leerling niet kan deelnemen volgt een vervangende opdracht. Wanneer de leerling dit onderdeel afsluit met een onvoldoende mag de leerling dit onderdeel herkansen.	HO	2	HO2	n.v.t.	Ja	o/v/g
M4	K/9 Actuele bewegingsactiviteiten*	Sport Oriëntatie, in een afwisselend programma zal de leerling deelnemen aan actuele bewegingsactiviteiten, wanneer een leerling niet kan deelnemen en/of dit onderdeel afsluit met een onvoldoende volgt een vervangende opdracht.	HO	3		n.v.t.	Ja	o/v/g
M4	K/1 en K3 Oriëntatie leren, werken, leervaardigheden	Bewegen en regelen lesgeven	PO	7	PO7	n.v.t.	Ja	25

M4	K/1 Oriëntatie op leren en werken K/3 Leervaardigheden	Bewegen en regelen inzet en samenwerking. Docent en leerling	PO	8	PO8	n.v.t.	Ja	25
M3	K2 Basisvaardigheden K3 Leervaardigheden	Inzet en samenwerking leerjaar 3	PO	9	PO9	n.v.t.	Ja	10
M4	K2 Basisvaardigheden K3 Leervaardigheden	inzet en samenwerking leerjaar 4	PO	10	PO10	n.v.t.	Ja	10
<p>Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. Het SE-cijfer wordt weergegeven als een woord-beoordeling en moet minimaal een voldoende zijn om deel te mogen nemen aan het Centraal Examen.</p> <p>Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.</p>								

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
LOB	Didam	2024-2026	MAVO				3-4	
Afnamemoment <i>(leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)</i>	Eindtermen <i>Wat moet je kennen/kunnen?</i>	Inhoud onderwijsprogramma <i>Wat moet je leren/doen?</i>	Soort	Volgnr.	SE- naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
Gedurende lj 3 én 4	Loopbaansturing, werkexploratie, netwerken	Bezoeken van 1 of meer open dag(en), scholenmarkt(en) en/of meeloopdag(en)	HO	1	HO1	n.v.t.	n.v.t.	O/V/G
Gedurende lj 3 én 4	Loopbaansturing, werkexploratie, netwerken	Deelnemen aan carrièredag/stagedag	HO	2	HO2	n.v.t.	n.v.t.	O/V/G
Gedurende lj 3 én 4	Motieven-, kwaliteitenreflectie, loopbaansturing, netwerken en werkexploratie	Werken met Tumult LOB- dossier (o.a. Wie ben ik en wat kan ik? En wat voor werk past bij mij?)	HO	3	HO3	n.v.t.	n.v.t.	O/V/G
Gedurende lj 3 én 4	Motieven-, kwaliteitenreflectie, loopbaansturing en netwerken	1 of meer driehoeks/loopbaanreflectiegesprek(ken) met mentor of decaan	HO	4	HO4	n.v.t.	n.v.t.	O/V/G
Na toetsweek 1 2026	Zowel motieven- als kwaliteitenreflectie	Aanmaken van een DDD (Digitaal Doorstroom Dossier) in Intergrid.	HO	5	HO5	n.v.t.	n.v.t.	O/V/G

LOB (loopbaanoriëntatie) moet minimaal met een V(oldoende) zijn afgerond om deel te kunnen nemen aan het Centraal Examen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College									
Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)		
Maatschappijleer	Didam	2024-2026	MAVO				4		
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging	
M4 toetsweek 1	ML1/K/1 oriëntatie op leren en werken, ML1/K/2 basisvaardigheden, ML1/K/3 leervaardigheden in het vak maatschappijleer, ML1/K/4 cultuur en socialisatie, ML1/K/5 sociale verschillen	Maak en leer hoofdstuk 1 en 3 van het lesboek en werkboek 'Thema's': 'Wat is Maatschappijleer?' en 'Cultuur en identiteit'. Je leert hier onder andere over de belangrijke begrippen: waarden/normen, macht, kenmerken maatschappelijk probleem, socialisatie en cultuur.	ST	1	ST1	50 min.	Ja	30	
M4 toetsweek 2	ML1/K/2 basisvaardigheden, ML1/K/3 leervaardigheden in het vak maatschappijleer, ML1/K/4 cultuur en socialisatie, ML1/K/5 sociale verschillen, ML1/K/6 macht en zeggenschap, ML1/K/7 beeldvorming en stereotypering	Maak en leer hoofdstuk 4 van het lesboek en werkboek 'Thema's': 'Politiek'. Je leert hier onder andere over de belangrijke begrippen: democratie, rechtsstaat, politieke stromingen, parlement en regering.	ST	2	ST2	50 min.	Ja	30	
M4 buiten toetsweek	ML1/K/1 oriëntatie op leren en werken, ML1/K/2 basisvaardigheden, ML1/K/3 leervaardigheden in het vak maatschappijleer, ML1/K/4 cultuur en socialisatie, ML1/K/5 sociale verschillen, ML1/K/6 macht en zeggenschap, ML1/K/7 beeldvorming en stereotypering	Maak het werkstuk 'Maatschappelijk probleem'. Aan de hand van de kenmerken onderzoek je een maatschappelijk probleem. Planning is hierbij belangrijk en het houden aan de inleverdatum is een onderdeel van je werkstuk.	PO	1	PO1	n.v.t.	Nee	20	

M4 toetsweek 3	ML1/K/1 oriëntatie op leren en werken, ML1/K/2 basisvaardigheden, ML1/K/3 leervaardigheden in het vak maatschappijleer, ML1/K/4 cultuur en socialisatie, ML1/K/5 sociale verschillen	Maak en leer hoofdstuk 5 van het lesboek en werkboek 'Thema's: 'Rechtsstaat'. Je leert hier onder andere over de belangrijke begrippen: verschil overtreding/misdrijf, oorzaken van crimineel gedrag, verdachte, rechter en verschillende straffen.	ST	3	ST3	50 min.	Nee	20
M4 buiten toetsweek	ML1/K/1 oriëntatie op leren en werken, ML1/K/2 basisvaardigheden, ML1/K/3 leervaardigheden in het vak maatschappijleer, ML1/K/4 cultuur en socialisatie, ML1/K/5 sociale verschillen, ML1/K/6 macht en zeggenschap, ML1/K/7 beeldvorming en stereotypering	Maak de opdrachten van de hoofdstukken: 'Wat is Maatschappijleer?', 'Cultuur en identiteit' 'Politiek' en 'Rechtsstaat'. Deze handelingsopdracht moet met minimaal een voldoende worden afgerond.	HO	1	HO1	n.v.t.	Nee	O/V/G

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau.
Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College								
Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Nask1	Didam	2024-2026	MAVO				3 en 4	
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M3 - toetsweek 1	K12 Het weer	Maken en leren: Nova 3-vmbo-gt H2 Het weer	ST	1	ST1	50 min.	Ja	8%
M3 - toetsweek 2	K4: 1, 5 t/m 7 Stoffen en materialen	Maken en leren: Nova 3-vmbo-gt H7 Materialen	ST	2	ST2	50 min.	Ja	10%
M3 - toetsweek 3	K4: 2 t/m 4 Stoffen en K10: Bouw van materie K11: Straling en stralingsbescherming	Maken en leren: Nova 3-vmbo-gt H4 Stoffen H8 Atomen en straling	ST	3	ST3	75 min.	Ja	10%
M3 - toetsweek 4	K6: 1 t/m 6 Verbranden en verwarmen K7: Licht en beeld	Maken en leren: Nova 3-vmbo-gt H6 Warmte H5 Licht	ST	4	ST4	75 min.	Nee	12%
M3	K1: Oriëntatie op leren en werken K2: Basisvaardigheden K3: Leervaardigheden in het vak Natuurkunde V3: Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	Keuze onderwerp / practicum / onderzoeksverslag	PO	1	PO1	n.v.t.	Nee	10%
M4 - toetsweek 1	K5: 1 t/m 13 Elektrische energie	Maken en leren: Nova 4-vmbo-gt H12 Elektriciteit H9 Schakelingen	ST	5	ST5	100 min.	Ja	14%
M4 - toetsweek 2	K8: 1 t/m 7 Geluid K9: 1 t/m 3 Kracht en veiligheid V2: Constructies 1 t/m 5	Maken en leren: Nova 4-vmbo-gt H13 geluid H10 Krachten H14 Werktuigen	ST	6	ST6	100 min.	Ja	14%

M4 - toetsweek 3	<i>K9: 4 t/m 10 Kracht en veiligheid V1: 1, 2 Veiligheid in het verkeer V4: Vaardigheden in samenhang</i>	Maken en leren:Nova 4-vmbo-gtH15 BewegingenH16 Kracht en beweging	ST	7	ST7	100 min.	Nee	12%
M4	<i>K1: Oriëntatie op leren en werken K2: Basisvaardigheden K3: Leervaardigheden in het vak Natuurkunde V3: Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie</i>	PO-boekje mavo 4	PO	2	PO2 boekje	n.v.t.	Nee	10%

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Nask2	Didam	2024-2026	MAVO				3-4	
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M3 Buiten toetsperiode	K1 Oriëntatie op leren en werken K2 Basisvaardigheden K4 gebruik van stoffen K8 Reinigingsmiddelen K9 Chemie en industrie <i>K10 basischemie</i> <i>V1 productieprocessen</i> <i>V2 Productieonderzoek</i> <i>V3 Verwerken van informatie</i> <i>V4 Vaardigheden in samenhang</i>	Reacties van stoffen en duurzaam gebruik van metalen	PO	1	PO1	n.v.t.	Nee	10%
M3 TW 4	K4 gebruik van stoffen K9 Chemie en industrie <i>K10 basischemie</i> <i>V1 productieprocessen</i> <i>V2 Productieonderzoek</i>	Eigenschappen van metalen	ST	1	ST1	50 min.	Nee	15%
M4 TW 1	<i>K3 Leervaardigheden in het vak scheikunde</i> K4 gebruik van stoffen <i>K5 Mens en omgeving verbranding</i> K9 Chemie en industrie <i>K10 basischemie</i> <i>V1 productieprocessen</i>	Stoffen, deeltjes en verbranding	ST	2	ST2	50 min.	Ja	25%
M4 Buiten toetsperiode	<i>K3 Leervaardigheden in het vak scheikunde</i> K4 gebruik van stoffen K6 werken bij practicum en in beroepssituatie <i>K7 Water, zuren en basen</i> K9 Chemie en industrie <i>K10 basischemie</i> <i>V1 productieprocessen</i> <i>V2 Productieonderzoek</i>	Zouten maken, zouten oplossen en zouten herkennen	PO	2	PO2	n.v.t.	Nee	10%

	V3 Verwerken van informatie V4 Vaardigheden in samenhang							
M4 TW 2	K3 Leervaardigheden in het vak scheikunde K4 gebruik van stoffen K6 werken bij practicum en in beroepssituaties K7 Water, zuren en basen K9 Chemie en industrie K10 basischemie V1 productieprocessen V2 Productieonderzoek	Zouten en de veelzijdigheid van zouten	ST	3	ST3	50 min.	Ja	20%
M4 TW 3	K3 Leervaardigheden in het vak scheikunde K4 gebruik van stoffen K5 Mens en omgeving verbranding K7 Water, zuren en basen K9 Chemie en industrie K10 basischemie K11 bouw van materie V2 Productieonderzoek	Kunststoffen, zuren en basen, neutrale en basische oplossingen	ST	4	ST4	50 min.	Nee	20%

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Nederlands	Didam	2024-2026	MAVO				3-4	
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
Buiten toetsperiode	NE/K/3 Je kunt een zin redekundig en taalkundig ontleden.	Grammatica	ST	1	ST1	50 min.	Nee	5%
Toetsweek 4 2025 (deel van PO in periode daarvoor)	NE/K/1 NE/K/2 NE/K/3 NE/K/5 NE/K/7 NE/V/1 NE/V/2 NE/V/3 Je bereidt een interview voor en je neemt het interview af. Je kunt het interview omzetten in een artikel volgens de exameneisen.	LOB	PO	1	PO1	50 min.	Nee	10%
Toetsweek 1 2025 (deel van PO in periode daarvoor)	NE/K/1 NE/K/2 NE/K/3 NE/K/5 NE/K/7 NE/V/1 NE/V/2 NE/V/3 Je kunt een curriculum vitae en sollicitatiebrief schrijven volgens de conventies. Je kunt een sollicitatiegesprek voorbereiden en uitvoeren.	Project solliciteren	PO	2	PO2	n.v.t.	Nee	10%
december 2025/ januari 2026	NE/K/3 NE/K/4 Je kunt informatie halen uit gesproken tekst en beeld.	Kijk- en luistertoets	LT	1	LT1	120 min.	Nee	20%
Toetsweek 2 - 2025	NE/K/3 NE/K/7 NE/V/2 NE/V/3 Je kunt de examenstof zakelijk schrijven voor het vak Nederlands toepassen.	Proefexamen 1	ST	2	ST2	75 min.	Ja	20%
Periode tussen toetsweek 2 en 3 2026	NE/K/3 Je kunt spellingsregels toepassen in geschreven teksten.	Werkwoordspelling	ST	3	ST3	50 min.	Nee	5%
Toetsweek 3 - 2026	NE/K/3 NE/K/6 NE/V/3 Je kunt de examenstof leesvaardigheid voor het vak Nederlands toepassen.	Proefexamen 2	ST	4	ST4	100 min.	Ja	20%

M4 Lopend vanaf augustus 2025 tot april 2026	NE/K/2 NE/K/3 NE/K/4 NE/K/5 NE/K/7 NE/K/8 NE/V/2 NE/V/3 Je kunt diverse Nederlandstalige tekstsoorten lezen en informatie uit die teksten verwerken. Je kunt Nederlandstalig beeld- en/of geluidsmateriaal kijken en luisteren en de informatie van dit materiaal verwerken.	Fictiedossier	PO	3	PO3	n.v.t.	Nee	10%
--	---	---------------	----	---	-----	--------	-----	-----

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Profielonderzoek PWS	Didam	2024-2026	MAVO				3 - 4	
Afnamemoment <i>(leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)</i>	Eindtermen <i>Wat moet je kennen/kunnen?</i>	Inhoud onderwijsprogramma <i>Wat moet je leren/doen?</i>	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
2026	Het profielwerkstuk /-onderzoek is een werkstuk/onderzoek, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel.	Profielwerkstuk / profielonderzoek Het profielonderzoek wordt beoordeeld door twee correctoren.	HO	1	HO1	n.v.t.	Ja	O/V/G

Het profielonderzoek (PWS) moet met minimaal een voldoende zijn afgerond om deel te kunnen nemen aan het Centraal Examen

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Rekenen	Didam	2024-2026	MAVO				3 - 4	
Afnamemoment <i>(leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)</i>	Eindtermen <i>Wat moet je kennen/kunnen?</i>	Inhoud onderwijsprogramma <i>Wat moet je leren/doen?</i>	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
leerjaar 3 en 4	Getallen Verhoudingen Meten&meetkunde Verbanden	Toets rekenen niveau 2F	ST	1	ST1	100 min.	Ja	100%

Het vak rekenen is voor kandidaten zonder wiskunde in hun pakket. Het behaalde resultaat telt niet mee met de [zak- en slaagregeling](#).

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College									
Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)		
Tekenen	Didam	2024-2026	MAVO				3-4		
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging	
M3- BT- DEC 24	BV/K/5 en BV/V/2 Werkproces, productief Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	Procesmatig werken N.a.v. een thema doorloop je een werkproces, waarbij je je oriënteert en een beeldend onderzoek doet. Je werkt hierbij in je tekendummy. Je wordt beoordeeld op breedte waarop je je oriënteert en de diepgang van je beeldend onderzoek bij het thema.	PO	1	PO1	n.v.t.	Nee	15%	
M3-BT-DEC 24	BV/K/4 en BV/K/6 en BV/V/1 Beeldend werk, productief Middelen, productief Eindopdracht, productief, reflectief	Beeldend werk Je maakt beeldend werk binnen een gegeven thema. Je werk wordt beoordeeld op zeggingskracht en afwerking.	PO	2	PO2	n.v.t.	Nee	15%	
M3-TW4-25	BV/K/8 en BV/V/3 Beschouwen, werk van anderen, reflectief Vaardigheden in samenhang	Proefwerk Je maakt een schriftelijke toets waarbij je bevraagd wordt op functie, inhoud, voorstelling en vormgeving van kunstwerken. Je maakt gebruik van syllabus-begrippen in je antwoorden. Het gebruik van het boek 'beeldende begrippen' is toegestaan.	ST	1	ST1	50 min.	Ja	10%	
M3-BT-JUNI 25	BV/V/3 en BV/K/8 en BV/K/3 en BV/K/1 Leervaardigheden in de beeldende vakken Beschouwen, werk van anderen, reflectief Vaardigheden in samenhang	Kunstbeschouwing Je maakt gedurende het hele jaar de opdrachten in de syllabus kunstbeschouwing. Inlevermoment is in de les.	ST	2	ST2	n.v.t.	Nee	5%	

M4-BT-DEC 25	BV/V/2 en BV/K/8 en BV/V/3 Beschouwen, werk van anderen, reflectief Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	Beeldanalyse <i>Op basis van een bestaand kunstwerk maak je een verslag waarin je dieper ingaat op de functie, inhoud, voorstelling en vormgeving van het werk.</i>	ST	3	ST3	n.v.t.	Nee	5%
M3-BT-MRT 25	BV/K/2 en BV/K/6 en BV/K/7 BasisvaardighedenMiddelen, productiefBeschouwen, eigen werk, reflectief	Dummy Je maakt in je dummy verschillende oefeningen en opdrachten in de les. De voortgang van je ontwikkeling hiervan wordt in de les gedurende het hele jaar besproken.	PO	3	PO3	n.v.t.	Nee	5%
M4-TW2 26	BV/K/8 en BV/V/3 en BV/K/3 <i>Leervaardigheden in de beeldende vakken</i> Beschouwen, werk van anderen, reflectief <i>Vaardigheden in samenhang</i>	Proefwerk <i>Je maakt een schriftelijke toets waarbij je bevraagd wordt op functie, inhoud, voorstelling en vormgeving van kunstwerken. Je maakt gebruik van syllabus-begrippen in je antwoorden.</i>	ST	4	ST4	75 min.	Ja	15%
M4-BT-MRT 26	BV/K/5 en BV/K/7 en BV/V/2 Werkproces, productief Beschouwen, eigen werk, reflectief Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie	Procesmatig werken Je maakt een werkproces binnen een gegeven thema, waarbij je je oriënteert, een beeldend onderzoek doet en reflecteert op je eigen werk en het werk van een klasgenoot. Je presenteert je werk.	PO	4	PO4	n.v.t.	Nee	15%
M4-BT-MRT 26	BV/K/4 en BV/K/6 en BV/V/1 Beeldend werk, productief Middelen, productief Eindopdracht, productief, reflectief	Beeldend werk Je maakt beeldend werk <i>binnen een gegeven thema. Je werk wordt beoordeeld op zeggingskracht en afwerking.</i>	PO	5		n.v.t.	Nee	15%

Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn *cursief* gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.

Programma van toetsing en afsluiting (PTA) - Liemers College

Vak	Locatie	Cohort	Niveau				Leerja(a)r(en)	
Wiskunde	Didam	2024-2026	MAVO				3 en 4	
Afnamemoment (leerjaar + toetsweek, of buiten toetsperiode)	Eindtermen Wat moet je kennen/kunnen?	Inhoud onderwijsprogramma Wat moet je leren/doen?	Soort	Volgnr.	SE-naam	Tijdsduur	Herkansbaar	Weging
M3-TW4-2025	WI/K/1-K/2-K/3-K/4-K/5-K/6-K/8 <ul style="list-style-type: none"> · Oriëntatie op leren en werken · Basisvaardigheden · <i>Leervaardigheden in het vak wiskunde</i> · <i>Algebraïsche verbanden</i> · <i>Rekenen, meten en schatten</i> · <i>Meetkunde</i> Geïntegreerde wiskundige activiteiten	Grafen en schattend rekenen, Oppervlakte en inhoud, grafieken. (H10, H11, H12, MW3 12 ed)	ST	1	ST1	100 min.	Nee	20%
M4-Oktober 2025 Buiten de toetsperiode.	WI/K/1-K/2-K/3-K/7-K/8 <ul style="list-style-type: none"> · Oriëntatie op leren en werken · Basisvaardigheden · <i>Leervaardigheden in het vak wiskunde</i> · Informatieverwerking, statistiek Geïntegreerde wiskundige activiteiten	Statistiek PO1 (H3, MW4 12 ed)	PO	1	PO1	n.v.t.	Nee	5 %
M4-TW1-2025	WI/K/1-K/2-K/3-K/4-K/6K/7-K/8 <ul style="list-style-type: none"> · Oriëntatie op leren en werken · Basisvaardigheden · <i>Leervaardigheden in het vak wiskunde</i> · <i>Algebraïsche verbanden</i> · <i>Meetkunde</i> · Informatieverwerking, statistiek · Geïntegreerde wiskundige activiteiten 	Grafieken en vergelijkingen, Vlakke meetkunde, statistiek (H1, H2, H3 MW4 12ed)	ST	2	ST2	100 min.	Ja	20%
M4-TW2-2026	WI/K/1-K/2-K/3-K/4-K/5-K/6-K/8 <ul style="list-style-type: none"> · Oriëntatie op leren en werken · Basisvaardigheden · <i>Leervaardigheden in het vak wiskunde</i> · <i>Algebraïsche verbanden</i> · <i>Rekenen, meten en schatten</i> · <i>Meetkunde</i> Geïntegreerde wiskundige activiteiten	Machtsverbanden, rekenen, goniometrie 2 (H4, H5, H6, MW4 12 ed)	ST	3	ST3	100 min.	Ja	20%

m4-Maart 2026 Buiten de toets periode	WI/K/1-K/2-K/3-K/4-K/5K/6-K/8 · Oriëntatie op leren en werken · <i>Basisvaardigheden · Leervaardigheden in het vak wiskunde</i> · <i>Algebraïsche verbanden</i> · <i>Rekenen, meten en schatten</i> · <i>Meetkunde</i> Geïntegreerde wiskundige activiteiten	Exponentiële functies, ruimtefiguren (H7, H8, MW4 12 ed)	ST	4	ST4	50 min.	Nee	15 %
M4-TW3-2026	WI/K/1-K/2-K/3-K/4-K/5-K/6-K/8-WI/V2-V/3-V/4 · Oriëntatie op leren en werken · <i>Basisvaardigheden · Leervaardigheden in het vak wiskunde</i> · <i>Algebraïsche verbanden</i> • <i>Rekenen, meten en schatten</i> • <i>Meetkunde</i> • <i>Geïntegreerde wiskundige activiteiten</i> • <i>Verrijkingsoopdrachten Verwerven, verwerken en verstrekken van informatie</i> . <i>Vaardigheden in samenhang</i>	Alle examenstof (MW4 12 ed)	ST	5	ST5	100 min.	Nee	20%
Dit PTA voldoet aan het examenprogramma voor dit vak met het in de kop genoemde niveau. De eindtermen die óók in het centraal examen worden getoetst, zijn <i>cursief</i> gedrukt. Het gewogen gemiddelde van alle onderdelen uit dit vak-PTA maakt het eindcijfer voor het schoolexamen.								